

Górnośląskie Wiadomości Gospodarcze

ORGAN IZBY HANDLOWEJ W KATOWICACH * WYCHODZI DWA RAZY W MIESIĄCU

Redakcja: Izba Handlowa w Katowicach, Plac Wolności 8, Telefon Nr. 237 2082 i 2261 * Administracja: Katowice, Plac Wolności Nr. 8 * Konto czekowe P. K. O. Katowice Nr. 304014 * Cena pojedynczego numeru wynosi 1 zł * Prenumerata w kraju kwartalnie zł 6; półrocznie 11; rocznie 22; za granicą 50% drożej * Cennik ogłoszeń wysyła Administracja na żądanie

*

KATOWICE, 24 KWIETNIA 1931

*

Na otwarcie Jubileuszowych Targów Poznańskich

*D*ziesięć lat pracy na polu organizacji Targów, pracy żmudnej, trudnej, pochłaniającej moc energii i czasu, to wiele. Od podstaw budowano gmach, będący teraz chlubą Polski. Największy wysiłek, niemal tytaniczny, nasza P. W. K. z przed dwóch lat, to punkt kulminacyjny dotychczasowego prawdziwego wyścigu pracy na tem polu. — Propaganda naszego kraju zagranicą zrobiła przez ten czyn olbrzymi krok naprzód, bo P. W. K. przyczyniła się w wielkim stopniu do tego, że obcy zaczęli się zajmować Polską, poznać nasze możliwości gospodarcze i kulturalne, że nauczyli się szanować naszą Ojczyznę i nie lekceważyć wysiłków 30-miljonowego narodu.

A po P. W. K. znów powrócono do mozolnej, codziennej pracy. Z roku na rok odbywają się Targi Poznańskie, stanowiące obecnie atrakcję gospodarczą całego kraju i przedmiot zainteresowania zagranicy.

Na dziesięcioletni jubileusz Targów składamy ich inicjatorom i wykonawcom szczere i gorące życzenia owocnej i wytrwałej pracy i niezrażania się trudnościami i przeciwnościami, pietrzącemi się na drodze pod wpływem najprzeróżniejszych czynników, z których może najgroźniejszym jest obecne ciężkie przesilenie gospodarcze. Da Bóg, i to będziemy mieli za sobą.

Szczęść Boże!

Redakcja „Górnośląskich Wiadomości Gospodarczych“

Przymusowe oszczędzanie społeczne

Sprawa ubezpieczeń społecznych, szczególnie na wypadek choroby, niezdolności do pracy (inwalidztwa) i na starość oraz połączonego z niemi wdowieństwa i sieroctwa nie jest jeszcze idealnie rozwiązana przez ustawodawstwo. Na jej temat toczy się od długiego szeregu lat ożywiona dyskusja, w której teoretycy i praktycy biorą ożywiony udział.

Za rządów żelaznego kanclerza Bismarcka zabrano się w Niemczech do jej radykalnego rozwiązania, by przez to zadać szerzącemu się wówczas ruchowi socjalistycznemu śmiertelny cios. To też socjaliści niemieccy byli zaciekłymi przeciwnikami Bismarkowskich ustaw społeczno-ubezpieczeniowych, lecz jak oni nie zdołali im przeciwdziałać, tak z drugiej strony Bismarck nie był wstanie ubić ruchu socjalistycznego. Życie społeczne szło i rozwijało się nieubłaganiem swoim szlakiem a sprawa społeczna kroczy naprzód i dopomina się w dal-szym ciągu swego rozwiązania we wszystkich krajach i państwach europejskich i pozaeuropejskich.

Niemiecki system ubezpieczeń społecznych znalazł, szczególnie po wielkiej wojnie światowej, licznych naśladowców w nowo powstałych państwach, ponieważ pozornie wydaje się rozwiązaniem kwestii społecznej najsukcesywniejszym i najbardziej zbliżonym do zaspokojenia mentalności społecznej, jeżeli nie identycznej, to conajmniej blisko spokrewnionej z prądami i hasłami socjalistycznymi, którym hołduje świadomie lub sugestywnie ogromna większość społeczeństwa ludzkiego, bez względu na przynależność narodową.

Te prądy i hasła uwydatniły się także u nas w Polsce. W pierwszych latach naszej samodzielności i niezawisłości państwowej ciała ustawodawcze narzuciły naszemu Państwu mnóstwo ustaw społecznych, owianych duchem socjalistycznym i na nim też opiera się i krzewi bujnie nasz etatyzm w jego różnych rozgałęzieniach. Mentalności socjalistycznej podlegają częstokroć ludzie, którzy się odżegnywują od socjalizmu i w zasadzie nie mają z nim nic wspólnego, podobnie, jak miała się sprawa z Bismarckiem i jego zwolennikami politycznymi, którzy chcąc walczyć z socjalizmem, mimo woli zastosowali w praktyce jego hasła. Ubezpieczenia społeczne bowiem przez nich wprowadzone w życie, mają w swym ustroju wszystkie cechy socjalizmu, z których główną jest zabieranie ubezpieczonemu składanych przez niego wpłat ubezpieczeniowych na rzecz ogółu — kasy ubezpieczeniowej. Każda wpłata na rzecz ubezpieczenia staje się własnością kasy, ubezpieczony w chwili przymusowego wpłacenia swej składki zostaje przez sam ten fakt wywłaszczonym z tej kwoty a w zamian za nią zostaje mu wątpliwa nadzieja, że w przyszłości dozna opieki w razie choroby, zostanie wsparcie podczas niej, albo że on lub członkowie jego rodziny otrzymają pod pewnymi warunkami jakąś niewysoką rentę, która im — jak na to wskazują dowody z praktyki — nie starczy na utrzymanie się przy życiu. Każdy ubezpieczony wie, że renta taka nie zapewni mu egzystencji, godzi się jednak z tem koniecznym złem i cierpliwie pozwala sobie potracać przypadające na niego składki

ubezpieczeniowe, bo „tak chce prawo“ i „tak musi być“.

A że tak nie potrzebuje i nie powinno być, o tem poucza nas w nader przekonujący sposób wielce interesująca, świeżo wydana przez sosnowiecką Izbę Przemysłowo-Handlową broszura p. Juliusza Brauna p. t. „**Oszczędność przymusowa i częściowe ubezpieczenie jako wytyczne reformy systemu ubezpieczeń społecznych**“. Słusznie prezydium i dyrekcja Izby sosnowieckiej w swem słowie wstępnem wyrażają nadzieję, że publikacja ta „będzie wzięta pod rozwagę przy pracach nad nadaniem Polsce rodzimego systemu zabezpieczenia pracowników przed skutkami wypadków losowych“.

Na czem polega ten system?

Otóż w głównej mierze na „oszczędności przymusowej“ a tylko dodatkowo i niejako pomocniczo na „częściowym ubezpieczeniu“. Jak przy obecnem ubezpieczeniu socjalnem każdy musi się ubezpieczyć i płacić przypadające na niego składki ubezpieczeniowe, które — jak powiedziano wyżej — na zawsze mu przepadają, tak według proponowanego przez p. Brauna systemu każdy pracownik byłby zmuszony oszczędzać przymusowo pewną kwotę ze swego każdorazowego zarobku, ale każda taka kwota, w dodatku jeszcze oprocentowana, zostałaby jego własnością i musiałaby mu być wypłaconą po osiągnięciu pewnego wieku, np. 60 lub 65 lat życia.

Autor dzieli tę przymusową oszczędność na dwie odrębne pozycje: na wypadek choroby i na wypadek inwalidztwa i na starość. Każdy pracownik miałby w Pocztowej Kasie Oszczędności, która miałaby być centralną gromadzącą wszystkie z tych oszczędności napływające pieniądze, swe osobne konto, które znów podzielone byłoby na dwie rubryki: A. dla oszczędności na wypadek choroby i B. dla oszczędności na wypadek inwalidztwa i na starość. Składka oszczędnościowa na wypadek choroby wynosiłaby 2,5%, składka zaś na wypadek inwalidztwa i na starość — 3,5%, razem więc na czystą oszczędność pracownika szłoby 6% jego zarobku. Do tego płaciłby jeszcze 0,5% przy równoczesnym dodatku państwowym w wysokości 1,1%, na częściowe ubezpieczenie na wypadek przedwczesnego inwalidztwa. Autor, posługując się danymi rządowego projektu o ubezpieczeniu przymusowem z 1929 roku, podaje 55-ty rok życia jako najdalszą granicę przy częściowym ubezpieczeniu na wypadek inwalidztwa.

W niniejszej ocenie pracy p. Brauna nie możemy zapuszczać się w jej szczegóły, zadowalając się podkreśleniem jej punktów wytycznych. Stwierdzamy natomiast z całym naciskiem fakt, że projekt jest wszechstronnie obmyślony i gruntownie uzasadniony i że przemawia jasno do przekonania i rozumu. Pracownik, dożywszy np. 60-go roku wieku, przy przeciętnym zarobku rocznym 2000 zł, zaoszczędziłby na zasiłki chorobowe 5970 zł, a na zasiłki inwalidzkie i starcze 9058,40 zł, razem więc 15.028,40 zł. Łatwo wyliczyć sobie, że na każdy tysiąc złotych zarobku pracownik zaoszczędziłby przy końcu 60 roku życia w zaokrągleniu 7500 zł.

Zarabiając więc np. przeciętnie 5000 zł rocznie, oszczędność jego wynosiłaby 37.500 zł. Oszczędzanie miałyby się zacząć od 18-go roku wieku a trwać mogłoby do 60-go lub najwyżej do 65-go roku życia. Zależnie od długości czasu oszczędzania nagromadzony kapitał byłby większy lub mniejszy. W razie wcześniejszej niezdolności do pracy (inwalidztwa) pracownik obok zaoszczędzonej i wypłaconej mu sumy zaoszczędzonej, pobierałby jeszcze dodatek w wysokości jednej dziesiątej tej renty na każde nieletnie dziecko.

W swych rozdziałach końcowych autor zwraca uwagę na niesłuchanie doniosłe znaczenie tego systemu przymusowego oszczędzania. Zyskaliby na nim w pierwszym rzędzie sami pracownicy, bo każdy zostałby właścicielem mniejszego lub większego kapitału, zależnie od swego każdorocznego zarobku, w kraju nie byłoby nędzarzy, dzięki

zbiorowym stałym oszczędnościom majątek społeczeństwa zwiększałby się z roku na rok i nie trudno przewidywać chwilę, w której Państwo nie potrzebowałoby oglądać się za pożyczkami zagranicznymi, bo mielibyśmy w kraju dosyć pieniędzy, by nimi pokryć własne zapotrzebowania. Zmieniłaby się też z pewnością psychika sfer pracujących, do których różni agitatorzy bolszewizujący nie mieliby łatwego dostępu.

Z jakiegokolwiek strony rozpatrywać będziemy projekt p. Brauna, wszędzie znajdziemy w nim cechy dodatnie. Dlatego polecamy jego pracę jak najszerszym sferom społeczeństwa do sumiennego przestudiowania, sosnowieckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej należy się wdzięczność i uznanie za wydanie tak pożytecznego dla nas wszystkich dziełka.

Jan J. Kowalczyk.

Groźne memento

Niemcy znalazły się w bardzo kłopotliwym położeniu odnośnie do swych ubezpieczeń społecznych. Z jednej strony wydatki połączone z wypłacaniem zapomóg i ustawowo przepisanych rent rosną, z drugiej zaś dochody, pochodzące ze składek i ustawowych dodatków Rzeszy maleją. Zdaje się niedaleką być chwila ogólnego bankructwa niemieckiego systemu ubezpieczeniowego.

Ubezpieczenie inwalidzkie. Bezrobocie i redukcja zarobków, spowodowane zastojem gospodarczym, pociągnęły za sobą kurczenie się dochodów ze składek ubezpieczonych osób. **Dochody** te wynosiły w 1913 r. 290.000.000 RM., doszły w 1929 r. do swego punktu kulminacyjnego z kwotą 1.092.000.000 RM., by w 1930 r. spaść o 104.000.000 do 988.000.000 RM. **Wydatki** natomiast wynosiły w 1913 r. 243.000.000 RM., a doszły w 1930 r. do 1.482.000.000 RM.

Dodatek Rzeszy do tej gałęzi ubezpieczenia wynosił w 1913 r. 58.500.000 RM., gdy w 1930 r. wzrósł do 455.000.000 RM., zwiększył się więc sześciokrotnie.

Majątek Urzędu Ubezpieczeniowego Rzeszy wynosił w 1913 r. 2.105.000.000 RM., obecnie zaś składa się na niego 1.625.000.000 RM. Znaczący twierdzą, że w ciągu kilku najbliższych lat wyczerpie się on zupełnie, pomimo wysokich dodatków Rzeszy. A musi to nastąpić, bo liczba pobierających renty rośnie z roku na rok, powiększając się corocznie o 12—16%. Gdy w 1926 r. było 1.756.000 rentowców, liczba ich wynosiła w dniu 1 października 1930 r. 2.190.700 osób (rentowców inwalidzkich, kas chorych i na starość). Do tej cyfry dochodzą jeszcze poborczyń rent wdowich w ilości 621.000 (w 1926 r. 280.300) i sierocych w ilości 448.300 (w 1926 r. 516.800; liczba ta zmniejszyła się z powodu cofania się cyfry urodzin). Ogółem w latach 1929—1930 było ubezpieczonych około 18.500.000 osób, w tem 11.000.000 mężczyzn i 7.500.000 kobiet.

Składki tygodniowe ubezpieczonych wynosiły przeciętnie w 1913 r. 35,7 fenigów, w 1929 r. zaś wzrosły do 142,3 fenigów, by w 1930 r. zmniejszyć się minimalnie bo o 1 do 3 fenigów.

Jako lek na ten katastrofalny stan rzeczy znawcy stosunków podają zredukowanie obecnie pobieranych rent. Wnosiły one w 1926 r. przeciętnie 24,92 RM. na rentowca i miesiąc, w drugiej połowie 1930 r. przeciętnie 36,40 RM., wzrosły więc o 46%. W tym samym czasie podniosły się przeciętne miesięczne renty wdowie z 14,27 o 57% do 22,44 RM. a sieroce o 48% z 10,02 do 14,48 RM.

W jeszcze gorszych warunkach znalazł się Państwowy Urząd Kas Brackich (Reichsknappschaft). Kasy Brackie istnieją w Niemczech już od setek lat dla górników i Bismarck niezawodnie, posługując się nimi jako wzorem, zaprowadził swój system ubezpieczeń społecznych. Lecz i te kasy połączone obecnie w jedną organizację, rozszerzoną na całą Rzeszę niemiecką, w ostatnich latach walczą ze stałym niedoborem. W 1930 r. wynosił on 63.000.000 RM., a na rok 1931 przewiduje się nawet 130 milionów RM. niedoboru. Składki górników do kas brackich są już bardzo wysokie, bo wynoszą 8,5% zarobku a razem z innymi świadczeniami socjalnymi podwyższają się jeszcze o minimum 10% zarobku. W takich warunkach o jakimkolwiek podwyższeniu ich nie może być mowy.

Liczba górników zaś kurczy się z różnych przyczyn. Wiadomo, że wskutek rozwoju techniki i ciągłych nowych wynalazków zapotrzebowanie na węgiel zmniejsza się. Wystarczy przytoczyć między innymi: racjonalizację w eksploatacji kopalń, wydajniejsze wyzyskiwanie jednostek ciepłych węgla w nowoczesnych kotłach parowych, większą wydajność gazu, zastępowanie węgla siłą wodną i wiele innych. Dochodzi do tego konkurencja na międzynarodowych targach węglowych. Dla tych i innych przyczyn liczbę górników w Niemczech zredukowano o 140.000 głów.

By pokryć deficyt, trzeba by składki górników podwyższyc z 8,5 do 14,5%. (Dla ścisłości należy nadmienić, że górnik płaci 5%, gdy resztę — 3,5% — płać kopalnie do kasy.) Gdy do 1924 r. 5,9 górników musiało się składać na utrzymanie jednego inwalidy, dziś przypada jeden inwalida na 2,4 czynnych górników. Jego renta miesięczna wynosi 63 RM., do czego dochodzi jeszcze 26 RM. z ogólnego ubezpieczenia inwalidzkiego, wdowy zaś po zmarłych wzgl. zabitych podczas pracy górnikach pobierają 30 RM. tytułem renty miesięcznej.

W tak ponurem świetle przedstawia się całokształt słynnego na cały świat niemieckiego systemu ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczonym w nim robotnikom grozi stale utrata wsparć i rent. Instytucjom, na które zmuszeni są opłacać pokaźną składkę z każdorazowego zarobku swego, grozi bankructwo i ruina. Niech te fakty, które tu cytujemy za enuncjacjami w „Deutsche Bergwerkszeitung“ nr. 86 z 14-go kwietnia i w „Berliner Tageblatt“ nr. 176 z 15 kwietnia br. a pochodzącymi od różnych autorów-fachowców, posłużą społeczeństwu polskiemu i miarodajnym w naszym Państwie

czynnikom za groźne memento, by nie wkraczano u nas na ślaską ścieżkę niemieckiego ustawodawstwa socjalnego. W sam czas ukazała się broszura p. Juliusza Brauna z socjowieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej o przymusowym

oszczędzaniu i częściowym ubezpieczeniu. Niechaj ona nam posłuży za drogowskaz przy regulowaniu kwestji społecznej.

J. J. K.

Targi Poznańskie widziane pod kątem śląsko-wielkopolskiej wymiany towarowej

Każde międzynarodowe targi starają się usilnie o powiększenie swego zasięgu, sięgając po odległe nieraz rynki zagraniczne. Wysiłkiłożone w tym kierunku niejednokrotnie nie stoją w żadnej proporcji do osiągniętych efektów. Ponieważ jednakże dążenia te stale się ponawiają, nie od rzeczy będzie wskazanie na fakt, że roli targów w zasadzie nie mierzy się odległością najdalej położonego wystawcy.

Pewna analogia leży między wspomnianymi staraniami o odległe rynki zagraniczne a usilnem ubieganiem się o zdobycie odleglejszych rynków wewnętrznych. O ile dążności te w stosunku do rynków zagranicznych nie zawsze uznać można za celowe, to w kraju są one konieczne, jeśli targi nie mają nabrać wąsko lokalnego zabarwienia. W Polsce pozatem potrzebne one są szczególnie silnie ze względu na potrzebę gospodarczego scementowania odmiennie nastawionych dzielnic.

Trudno jednakże negować, że główną podstawą targów tak odnośnie wystawców jak kupujących są rejonu bliższe, zwłaszcza jeśli one posiadają relatywnie największą siłę produkcyjną i konsumcyjną.

Jak pod tym względem wygląda sytuacja Targów Poznańskich?

Bez wątpienia stanowi Wielkopolska i graniczący z nią Śląsk najważniejsze ośrodki produkcyjne i konsumcyjne Polski i tem samem stanowią główne oparcie Targów.

Intensywna produkcja obu województw posiada jednakże zgoła odmienny charakter i tem samem wytwarza pierwszorzędnym moment dla wymiany między obu województwami. Nie potrzeba specjalnie udowadniać znaczenia Śląska dla naszego wywozu przemysłu kopalnianego, a Wielko-

polski dla eksportu płodów rolnych. Wiadomo przecież, że Śląsk eksportuje nieomal całość wywożonego węgla i główną część żelaza i wytworów żelaznych. Wielkopolska natomiast eksportuje nie tylko główny odsetek surowych płodów rolnych i hodowlanych ale również przetworów przemysłu spożywczego.

W chwili obecnej, w której eksportowi coraz to większe trudności wyrastają, coraz ważniejszem staje się zagadnienie wzmocnienia wewnętrznych rynków konsumcyjnych. Jakże w tym kierunku istnieją warunki?

O ile cyfry eksportowe są z przybliżoną dokładnością ustalone, to trudno to samo powiedzieć o wewnętrznym obrocie. Najwięcej wskazówek udziela pod tym względem kolejowe roczniki statystyczne.

Wykazują one w roku 1929 wywóz z Śląska do Wielkopolski:

węgla	2.166.481 ton
wytworów przemysłu górniczego	20.660 ton
wytworów przemysłu chemicznego	94.093 ton
wytworów przemysłu metalurgicznego	28.084 ton

Wywóz z Wielkopolski na Śląsk obejmował w głównych pozycjach:

płodów rolnych i ogrodnich	108.093 ton
wytworów przemysłu fabryczno-roln.	63.389 ton
materiałów leśnych i wyrobów z drzewa	22.958 ton

Powyższe cyfry nabierają dopiero znaczenia, jeśli je porównamy z odpowiedniami cyframi wymiany innych okręgów.

Oдноśne cyfry wyglądają jak następuje:

Z dyrekcji	do dyrekcji						
	Rodzaj przewiezionych towarów	warszawskiej	radomskiej	wileńskiej	krakowskiej	lwowskiej	stanisławowskiej
kato-wickiej	węgiel kamienny, koks i torf	2 987 445	782 789	255 278	1 445 682	818 242	283 469
	wytw. przem. metalurg.	183 967	44 537	5 726	84 954	15 927	4 307
	wytw. przem. górniczego	54 412	3 088	490	66 447	4 555	21
	wytw. przem. chemicznego	109 606	43 337	18 262	53 695	26 562	7 581
	wytw. przem. fabr. roln.	54 403	5 346	2 420	56 576	12 746	1 956
poznańskiej	płodów roln. i ogrodn.	146 049	9 054	5 551	50 520	2 961	1 956
	materj. leśn. i wyr. z drzewa	23 151	1 945	50	3 067	200	8

Jak z cyfr tych wynika, jest wymiana między Śląskiem a Wielkopolską relatywnie największa i wskazuje nie tylko na wysoką zdolność produkcyjną, ale także na najwyższy standard konsumcyjny obu województw. Przy porównywaniu cyfr należy bowiem wziąć pod uwagę wielkość okręgów a ilość zamieszkujących je mieszkańców. Wykaże się wtenczas, że Wielkopolska konsumuje najwyższą ilość węgla i żelaza na głowę mieszkańca, a Śląsk mięsa, nabiału, warzyw, czyli wartościowszych wytworów rolniczych, wywożonych przez Wielkopolskę.

W konsekwencji relatywnie największej wymiany towarowej między obu powyższymi województwami, winny Targi Poznańskie bez wątpienia w wymianie tej odgrywać poważną rolę.

Zrozumiałem będzie, że duży kontyngens wystawców grupować się będzie z najbliższego rejonu, otaczającego Targi. Statystyka Targów Poznańskich wykazuje, że ilość wystawców z rejonu do 100 km wynosiła między 25 a 30%, natomiast z rejonu odległego ponad 200 km (łącznie z zagranicą) — 60%.

Statystyka udziału według województw w oparciu na zajętej przestrzeni stoisk nie istnieje. Cyfry wykazujące odsetek wystawców ze Śląska w stosunku do ogółu wystawców krajowych nie odzwierciedla dokładnie rzeczywistego stosunku.

Ilościowy udział wystawców śląskich w stosunku do wystawców innych województw wynosił:

w 1921 r.	2,69%
w 1925 r.	2,3%
w 1927 r.	11,5%
w 1930 r.	6,82%

Biorąc pod uwagę, że wystawcy śląscy przeważnie należą do typu większych wystawców, należy przypuszczać, że udział Śląska w oparciu na zajętej metraż przesunąłby się prawdopodobnie na jego korzyść.

Porównując wymianę towarową Śląska z Wielkopolską z ilością wystawców śląskich na Targach Poznańskich na-

leży dojść do wniosku, że Targi niedostatecznie jeszcze są wykorzystane. We wniosku tym utwierdzimy się, jeśli weźmiemy pod uwagę, że Targi Poznańskie koncentrują również w okresie trwania swego uwagę sfer odbiorczych całej Polski.

Nie bez znaczenia wreszcie dla śląsko-wielkopolskiej wymiany gospodarczej mogą być projektowane w Poznaniu na terenie Targów centralne hale targowe. Mają one oczywiście w pierwszej linii uregulować aprowizację lokalną, jednakże mają one również ułatwić zbyt nadmiaru produkcji na rynkach konsumpcyjnych, do których oczywiście Śląsk w pierwszej linii należy. Na wypadek realizacji projektu należałoby oczekiwać dalszego wzrostu wymiany towarowej ze Śląskiem, co pośrednio w dalszym ciągu wzmocniłoby również udział Targów Poznańskich w ogólnej wymianie.

B. Sikorski.

Niemiecko-austrjacki projekt prawa układowego

Jak to już na tem miejscu podniesiono*), prawo układowe znajduje się w całej Europie w stadium ewolucji, dążąc do nowych form, odmiennych od tradycyjnej formy upadłości. Rozwój ten ma na oku możliwe zmniejszenie strat ogólnogospodarczych, wywoływanych przez upadłości, podtrzymanie zachwianych, lecz godnych ochrony egzystencji gospodarczych, wzmocnienie stopnia zaspokojenia pretensyj wierzycieli przez wzmocnienie siły dłużnika i przez zmniejszenie kosztów postępowania — niedopuszczania do rujnującej likwidacji przedsiębiorstw, które mogą jeszcze żyć i stanowić dodatni element gospodarstwa narodowego.

Rozwój ten uwidocznił się świeżo w opracowanym wspólnym projekcie austriackim i niemieckim nowego prawa układowego.

Projekt ten stanowi szczęśliwe połączenie pewnych elementów, pewnych myśli zasadniczych, dotychczasowego prawa układowego austriackiego i niemieckiego. Z pierwotnej formy niemieckiej — utrzymanej jeszcze w ustawodawstwie polskim — odroczenia wypłat pod nadzorem sądowym, nie już nie zostało, tu zwyciężył kierunek prawa austriackiego, znającego tylko układ zawarty pod egidą Sądu, mogący zresztą stanowić także tylko moratorium dla dłużnika, bez umniejszania jego zobowiązań. Natomiast z prawa niemieckiego przejęto element nieznanый ustawodawstwu austriackiemu, element godności ochrony interesów dłużnika. Jeśli dłużnik lub jego przedsiębiorstwa na ochronę nie zasługuje, sąd może odmówić otwarcia postępowania układowego i pozostaje tylko droga konkursu. Jeśli dłużnik nie zasługuje na zaufanie, zwłaszcza, jeśli zwróci z wnioskiem układowym, ma zamkniętą drogę układu. O godności zaufania i ochrony dłużnika wydają opinię Izby handlowe.

*) nr. 20 z r. 1930.

Układ dochodzi do skutku przy czynniejszym, niż w dotychczasowym prawie niemieckim, współdziałaniu sądu. Pozostawianie zbyt daleko idącej autonomii wierzycielom, w szczególności także co do wyboru osoby zarządcy, okazało się w praktyce niekorzystnym, stąd też nowy projekt zmniejsza wpływ wierzycieli na swobodę decyzji sądu.

Wniosek układowy musi zawierać przyrzeczenie przynajmniej 40% pokrycia wierzytelności i to do roku, przy rozłożeniu na 18 miesięcy musi być ofiarowane pokrycie co najmniej 50%, dłuższe terminy spłaty są dopuszczalne tylko dla kwot przekraczających 50% nominalnych zobowiązań. Układ likwidacyjny ma być dopuszczalny tylko o tyle, o ile jest uzasadniona nadzieja pokrycia drogą likwidacji przedsiębiorstwa co najmniej 40% zobowiązań.

Niebezpieczny okres przejściowy między wnioskiem a otwarciem postępowania zostanie skrócony, ponadto sąd będzie mógł (jak w prawie austriackim) już w tym czasie ograniczyć swobodę dłużnika rozporządzania majątkiem i od razu ustanowić tymczasowego zarządcę masy układowej. Położono również nacisk na zaniechaną dotąd dziedzinę wykonania układu i okres ten ma być również poddany kontroli sądu i wierzycieli, którzy mogą ustanowić swego męża zaufania, dłużnik w tym okresie podlega nadal ograniczeniom w swobodzie rozporządzania majątkiem. Postanowienia te będą stanowiły istotny postęp, gdyż dotąd kwestja wykonania układu była pozostawiona zupełnie dobrej woli dłużnika i w praktyce wykonanie układu było zawsze najsłabszym punktem całego postępowania.

Projekt ten ma być w najbliższym czasie przedłożony ciałom ustawodawczym niemieckim i austriackim — stanowi on niewątpliwie poważny krok naprzód w rozwoju ustawodawstwa układowego i będzie musiał zostać poważnie wzięty pod rozwagę przy opracowywaniu projektów zmiany ustawodawstwa polskiego.

Pm.

Przyczyny kryzysu w oświeśleniu prof. Clay'a

Zdaniem prof. Clay'a zarówno kryzys światowy, jak i kryzys angielski są spowodowane tem, że wszystkie przemysły po kolei starają się uniknąć trudności wynikłych ze spadku cen na ich wytwory. Tak dążenie do utrzymania cen zboża amerykańskiego przez stworzenie pool'ów przyczyniło się do pogłębienia depresji, gdyż zachęcając producentów do produkcji jednocześnie dzięki tymże wysokim ce-

nom kurczyło konsumcję. Podobnie jeszcze przed nastaniem obecnego kryzysu została nadmiernie wzmoczoną zdolność wytwórcza przemysłów bawełnianego, węglowego i stalowego w całym świecie.

Jednakowoż zdaniem prof. Clay'a przyczyną kryzysu nie jest normalna nadprodukcja dóbr, któreby mogły być skonsumowane wzgl. sprzedane po odpowiedniej cenie, lecz

produkcja wielkiej ilości towarów, których nie można sprzedać po cenie pokrywającej koszt ich wytworzenia. Nie doszłoby do tego, gdyby producenci nie ograniczyli się do powiększania produkcji tylko pewnej niewielkiej i niezróżniczkowanej ilości dóbr. Takim powodem zwiększenia produkcji była np. niedostateczna podaż pszenicy i kauczuku w czasie wojny. Drugim powodem był fakt uciekania się „bojaźliwych i krótkowzrocznych” rządów do pokrywania swych dochodów drukiem pieniądza, zamiast podnoszeniem podatków; przez to stwarzano sztuczną siłę kupna. Pozatem przyczyną kryzysu jest wzrost ochrony celnej i rzucenie na rynki europejskie wytworów pracy przymusowej przez Sowietów. Wreszcie ostatnim powodem kryzysu są kredyty, którei obdarzano w nadmiernej wysokości odbiorców*).

*) Pogląd ten jest sprzeczny z poglądem tych wielu teoretyków, którzy przyczynę kryzysu widzą właśnie w braku kredytów i w braku dostatecznej ilości pieniądza.

Zdaniem prof. Clay'a obecnie nie odczuwa się braku pieniędzy, zaś wkłady w bankach są większe, niż były za czasów wysokich cen.

Objaw odpływu złota z Anglii jest raczej dowodem tego, że kraj wyszedł ze stanu równowagi gospodarczej w stosunku do innych krajów, niż przyczyną braku tej równowagi. Anglia kupuje zagranicą i pożyczka zagranicą więcej niż może sfinansować swym eksportem, gdyż jej koszty produkcji są za wysokie w porównaniu z cenami światowymi i kosztami produkcji innych państw. Rada, lekarstwem na kryzys jest obniżenie kosztów produkcji do takiego poziomu, by obniżone ceny pobudziły konsumpcję do wzrostu. Przemysł winien znaleźć nowe wyjścia w formie nowych dóbr i usług, które obecnie nie mają większego znaczenia. Wyjście to pozwoli uniknąć odpisywania kapitałów i obniżania stawek plac, chociaż i to wydaje się rzeczą nieuniknioną, o ile ma nastąpić znaczna poprawa w przemyśle.

Sprawy celne

Zmiana w niemieckiej taryfie wyjątkowej. Na kolejach niemieckich z dniem 30 marca br. niższe zostały stawki frachtowe na cynk surowy (taryfa wyjątkowa S.D. 5) o ok. 18% (niemieckie porty — Polska i odwrotnie). Stawki w tej

pozycji mają być zastosowane tylko przy przewozach z następujących punktów granicznych do niemieckich portów morskich: Bytom, Granica Borsigwerke, Hindenburg, Sosnica.

Sprawy komunikacyjne

II-gi Urząd pocztowo-telegraficzny w Królewskiej Hucie. Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Katowicach zawiadamia, że z dniem 8 kwietnia br. został uruchomiony na terenie miasta Król. Huty drugi urząd pocztowo-telegraficzny przy placu Mickiewicza 4 o zakresie działania wyłącznie tylko nadawczym tak w służbie pocztowej, jak i telegraficzno-telefonicznej. Godziny służbowe dla odprawy publiczności w dnie powszednie od 8—12 i od 15—18. W niedziele i święta urząd będzie zamknięty.

Ruch okrętowy w Gdyni w marcu br. Zawinęło do portu 196 statków o łącznej pojemności 172.943 ton, opuściły port 194 statki o łącznej pojemności 176.454 ton.

Projekt nowej taryfy kolejowo-spedycyjnej w Austrii. Generalna Dyrekcja austriackich kolei związkowych zamierza wprowadzić taryfę, obejmującą także opłaty za dostawę towaru z domu wysyłającego do wagonu stacji nadawczej i z wagonu stacji odbiorczej do domu adresata. Przeciw temu projektowi występuje związek wiedeńskich spedytorów.

Orzecznictwo sądowe

Podatek dochodowy osób prawnych. Wydatki na cele dobroczynne. Straty na udziale w obcym przedsiębiorstwie. Różnica między bilansem handlowym a podatkowym.

1. Wydatki na cele dobroczynne nie są potrącalnymi kosztami (art. 6 ustawy o podatku dochodowym poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.)
2. Uskutecznione w bilansie osoby prawnej, opodatkowanej zasadzie art. 21 ustawy, odpisy na straty w udziałach w obcym przedsiębiorstwie przemysłowym, winny być doliczone do zysku bilansowego wobec przepisu art. 8 p. 6 ustawy.
3. Ustawa o podatku dochodowym nie zobowiązuje płatnika do prostowania bilansu handlowego zgodnie z ustaleniami władz wymiarowych.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 30 marca 1931 L. Rej. 2227/28 w sprawie Rybnickiego Gwarectwa Węglowego w

Katowicach, przeciw Komisji Odwoławczej w Katowicach w przedmiocie wymiaru podatku dochodowego na rok 1925.

W odwołaniu przeciw wymiarowi podatku dochodowego na rok 1925 skarżące Gwarectwo domagało się, między innymi, wyłączenia z podstawy wymiaru: 1) 38.849 zł z tytułu wydatków na cele dobroczynne, 2) kwoty 1.742.225 zł z tytułu odpisu z wartości posiadanych kuksów Gwarectwa Węglowego „Charlotte” oraz 3) 240.031 zł z tytułu różnicy w ocenie remanentu materiałów i produktów.

Komisja Odwoławcza zaskarżonem orzeczeniem odmówiła powyższemu żądaniu, podając w uzasadnieniu, że 1) wydatki filantropijne winny być doliczone do dochodu w myśl art. 8 p. 6 ustawy o podatku dochodowym, jako niezwiązane z osiągnięciem dochodu, 2) kuksy Gwarectwa „Charlotte” nie posiadały ceny rynkowej w dniu 31 grudnia 1924, a zatem odpis z ich wartości książkowej jest nieuzasadniony, 3) władza wymiarowa nie kwestionowała oceny remanentów w bi-

lansie zamknięcia, zatwierdzonym przez ogólne zebranie gwarków, żądanie zatem uwzględnienia jakichś różnic na wartości remanentów jest nieuzasadnione.

Skarga zarzuca obrazę prawa i wnosi o uchylenie za skarżonej decyzji.

Najw. Trybunał Admin. rozważył co następuje:

Wyłączenia wydatków na cele dobroczynne z podstawy wymiaru Gwarectwo domaga się przede wszystkim na tej zasadzie, że zmuszone jest, narówni z wszystkimi przemysłowcami, ponosić te wydatki, by spełnić obowiązki społeczne i chronić swój „prestige“, który mógłby w przeciwnym razie uciepnieć z możliwą szkodą dla stosunków handlowych. Jednakowoż ten pośredni i daleki związek z działalnością zarobkową przedsiębiorstwa nie wystarcza do skwalifikowania wspomnianych wydatków jako „kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodów“ w rozumieniu art. 6 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.). Powołanie się zaś oskarżającej firmy na punkt 5 art. 10 ustawy nie może uzasadnić żądania skargi, ponieważ świadczeń dobrowolnych, choćby wypływających z obowiązku moralnego, nie można podciągnąć pod pojęcie świadczeń „ustawowych“ lub „przemysłowych“, które powołany przepis prawa odliczać każe od dochodu. W tym punkcie zatem skarga nie jest uzasadniona.

Co się tyczy odpisu z wartości kuksów Gwarectwa Węglowego „Charlotte“, to skarga wywodzi, zgodnie z treścią wyjaśnień, złożonych przez skarżące Gwarectwo w przewodzie administracyjnym, że Gwarectwo „Charlotte“ zamknęło bilans na 31 stycznia 1924 r. stratą w wysokości 2.469.905 zł, powódka zatem na podstawie przepisów kodeksu handlowego była obowiązana do obniżenia dotychczasowej wartości książkowej kuksów, że dalej Gwarectwo „Charlotte“, celem wyrównania strat, poniesionych w roku 1924, uchwaliło w roku 1925 dwukrotne nałożenie dopłat w łącznej wysokości 6.640 zł w złocie, a niepomysłna jego sytuacja majątkowa była powódce znana już w dniu 31 stycznia 1924, że wreszcie ze straty Gwarectwa „Charlotte“, poniesionej w roku operacyjnym 1924 r. w kwocie 2.469.905 zł, przypada na 146 kuksów, będących w posiadaniu powódki, według stanu z 31 grudnia 1924 347.257.31 zł, a zatem przynajmniej tę kwotę należało wyłączyć z zysku podlegającego opodatkowaniu, ponieważ tę stratę powódka poniosła już w roku 1924. Władza pozwana w odpowiedzi na skargę powtarza co do tej pozycji usadnienie, zawarte w zaskarżonej decyzji i dodaje, że skarżąca firma nabyła kuksy celem zaokrąglenia swego stanu posiadania oraz powiększenia i ulepszenia źródła dochodu, że więc różnica między ceną ich nabycia a wartością, przyjętą do bilansu, w myśl art. 8 p. 1 ustawy nie może być potrącona.

W tym względzie należało zważyć, że skarżąca firma sama w przewodzie administracyjnym określała istotę straty na kuksach Gwarectwa „Charlotte“ tak samo, jak władza pozwana w odpowiedzi na skargę. Mianowicie skarżąca wyjaśniała (pismo z 10 lutego 1927), że strata ta „jest w ścisłym związku ze źródłem jej dochodu“, czyli z majątkiem, dającym przychody. Skarżąca na tym majątku poniosła w roku operacyjnym stratę, wyrażającą się w bilansie odpisem z jego wartości, to znaczy przeszacowaniem wartości kuksów. Stwierdzenie zaś tej okoliczności, że chodzi o straty związane ze źródłem dochodu przesądza spór na niekorzyść skarżącej wobec przepisu art. 8 p. 6 ustawy.

Zauważyć należy, że tę samą kwestję prawną Trybunał rozpatrywał na tle zupełnie analogicznego stanu faktycznego, bo dotyczącego odpisu z wartości kuksów tego samego gwarectwa „Charlotte“, przeprowadzonego w bilansie Sp. Akc. „Godulla“, za ten sam okres operacyjny.

W sprawie tej firmy, załatwionej wyrokiem z 30 listopada 1928 L. Rej. 454/26 (Zbiór wyroków Nr. 1583), Trybu-

nał ustalił zasadę prawną, iż skuteczzone w bilansie spółki akcyjnej, choćby prawidłowo, odpisy na straty w udziałach w obcym przedsiębiorstwie przemysłem winny być doliczone do zysku bilansowego spółki wobec przepisu art. 8 p. 6 ustawy o podatku dochodowym. Na analogię ze sprawą „Godulla“, toczącą się wówczas w Trybunale, skarżące Gwarectwo w przewodzie administracyjnym zwróciło uwagę władzy wymiarowej, wnosząc o odłożenie postępowania wymiarowego do rozstrzygnięcia tamtej sprawy przez Trybunał.

W tym stanie rzeczy Trybunał nie miał powodu zajmować się pytaniem, czy trafnie władza pozwana zakwestjonowała sama zasadność przeszacowania wartości kuksów z tego powodu, że one w dacie sporządzenia bilansu nie posiadały ceny rynkowej.

Ostatni zarzut skargi dotyczy szacunku remanentów. Mianowicie Gwarectwo domaga się obniżenia wartości remanentów w bilansie handlowym na dzień 31 grudnia 1924, służącym za podstawę wymiaru podatku na rok 1925, o kwotę 240.131,31 zł, o którą Komisja Odwoławcza przy wymiarze podatku za okres bezpośrednio poprzedzający podwyższyła wykazaną w bilansie na 31 grudnia 1923 wartość remanentów. Gwarectwo wyjaśnia w skardze, podobnie jak w przewodzie administracyjnym, że dokonane przez władzę podwyższenia wartości remanentów nie mogło uwzględnić w bilansie otwarcie na dzień 1 stycznia 1924, ponieważ orzeczenie Komisji Odwoławczej, dotyczące roku podatkowego 1924, doręczono jej w dłuższy czas po zamknięciu bilansu za rok operacyjny 1924. Zarzutowi Gwarectwa władza w odpowiedzi, tak samo jak w motywach zaskarżonej decyzji, przeciwstawia jedynie przepis art. 21, w myśl którego podstawę wymiaru stanowią zyski bilansowe, wykazane w zatwierdzonym zamknięciu rachunkowym. Skoro ogólne zebranie gwarków zatwierdziło bilans wraz z zawartym w nim szacunkiem remanentów, to Gwarectwo — zdaniem władzy — nie może domagać się obniżenia tego szacunku, czyli nie może zmieniać w bilansie podatkowym cyfr zatwierdzonego przez powołany do tego organ bilansu handlowego.

Atoli Trybunał — zgodnie ze stanowiskiem, zajętem w wyroku z 17 kwietnia 1929 l. rej. 1166/27 w sprawie Banku Towarzystw Spółdzielczych Sp. Akc. w Warszawie i w wyroku z 27 stycznia 1930 L. Rej. 94/27 w sprawie Banku Ziemnoczonych Ziemi Polskich — nie uznał zapatrywania władzy za trafne. Prawo bowiem prostowania zamknięcia rachunkowego dla celów wymiarowych, które służy władzy w myśl art. 21 ustawy celem uzgodnienia tegoż zamknięcia z wymogami art. 5, 8, 10 i 13 ustawy, musi mieć tę konsekwencję, że przy wymiarze nie znajdują uwzględnienia pewne pozycje bilansowe, względnie że do podstaw wymiaru wchodzi pozycje niezgodne z bilansem, a w dalszym rezultacie, że sprostowany bilans staje się punktem wyjścia dla ustalenia dochodu podatkowego w następnym okresie wymiarowym. Niema zaś w ustawie przepisu, któryby zobowiązywał płatnika, do prostowania bilansu handlowego zgodnie z ustaleniami władzy, a zatem powstawanie rozbieżności między bilansami handlowymi a podatkowymi jest tylko faktyczną konsekwencją prawa władzy z art. 21 ustawy.

Gdy więc w konkretnym przypadku pozycje bilansowe z roku 1923 zostały podwyższone przez władzę wymiarową, przeto słusznie płatnik domagał się uwzględnienia tej pozabilansowej podwyżki przez potrącenie jej z sumy zysku bilansowego w następnym roku operacyjnym, tem samem zaś przeciwne postąpienie władzy, oparte na mylnej wykładni prawa należało uznać za niezgodne z ustawą. —

Z powyższych powodów Trybunał na zasadzie art. 26 ustawy o N. T. A. uchylił zaskarżone orzeczenie.

Komunalny podatek inwestycyjny.

1. Zawarta w § 18 rozporządzenia wykonawczego Wojewody Śląskiego z 7 czerwca 1924 (Dz. Ust. Śl. poz. 56) do ustawy śląskiej o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (poz. 30 Dz. Ust. Śl. z 1926 r.) wykładnia pojęcia „w wyjątkowych wypadkach” (art. 17 p. 2 pow. ustawy) nie sprzeciwia się pojęciu tego określenia w jego naturalnem, powszechnie przyjętem znaczeniu.
2. Władza nadzorcza, powołana do zatwierdzania statutów podatkowych, jest związana przepisami wymienionego rozporządzenia wykonawczego, określającami szczegółowo, w jakich wyjątkowych wypadkach mogą związki komunalne pobierać podatek inwestycyjny.
3. Sądy administracyjne są w razie sporu uprawnione do badania statutów podatkowych pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi.
4. Nie są nieprzewidzianą okolicznością, ani siłą wyższą w rozumieniu wymienionego wyżej rozporządzenia wykonawczego obawa przed możliwością wybuchu epidemii, nie grożącej bezpośrednio miastu w chwili uchwalenia podatku, ani zmniejszenie się wpływów podatkowych miasta.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 13 stycznia 1931 r. L. rej. 2852/30 w sprawie sporno-administracyjnej W. Bocheńskiego w Tarnowskich Górach przeciw Gminie m. Tarnowskie Góry w przedmiocie wymiaru komunalnego podatku inwestycyjnego za rok 1929/30.

Na podstawie art. 17 ustawy śląskiej o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z 14 kwietnia 1924 (Dz. Ust. Śl. poz. 30 z 1926 r.) wprowadziła gmina m. Tarnowskie Góry statutem z dnia 23/29 kwietnia 1929 podatek inwestycyjny celem spłaty rocznych odsetek i kwot amortyzacyjnych od kosztów budowy kanalizacji w gminie. Według § 4 tego statutu podatek inwestycyjny wymierza się osobom fizycznym, uwolnionym od płacenia dodatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego, od każdego 100 zł dochodu, zaś osobom fizycznym i prawnym, uiszczającym już dodatek komunalny do państwowego podatku dochodowego, w procentach w wysokości nie więcej jak 50% pobieranych dodatków komunalnych do tego podatku. Wysokość stawek podatkowych ustalają co roku korporacje miejskie. Zarówno statut podatkowy, jak i uchwały korporacji miejskich, ustalające na rok budżetowy 1929/30 pobór wspomnianego podatku od osób fizycznych, uwolnionych od płacenia komunalnego dodatku do państwowego podatku dochodowego, w wysokości 2% od dochodu, a od osób fizycznych, uiszczających już ten dodatek, w wysokości 20% opłacanego dodatku komunalnego, zatwierdziła Śląska Rada Wojewódzka uchwałami z 2 września względnie 26 października 1929 r., ograniczając m. in. pobór podatku na lat 5, zamiast na lat 30, jak to postanawia powyższy statut.

Na podstawie tego statutu wymierzył Magistrat m. Tarnowskie Góry W. Bocheńskiemu w Tarnowskich Górach na rok 1929/30 podatek inwestycyjny w kwocie 464 zł, a przeciw jego oddalił.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Katowicach wyrokiem z 19 lutego 1930 r. uwzględnił skargę wymienionego w powyższej sprawie podatkowej i uchylił sporny wymiar podatkowy na koszt pozwanej, ustalając wartość przedmiotu sporu na 464 zł.

W motywach do tego wyroku wyszedł Wojewódzki Sąd Administracyjny przede wszystkim z założenia, że art. 17 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych dopuszcza wprowadzenie podatku inwestycyjnego w wyjątkowych wypadkach, a wypadki takie zachodzą według § 18 rozporządzenia Wojewody Śląskiego z 7 czerwca 1924 (Dz. Ust. Śl. poz. 56) tylko wtedy, gdy potrzeba dokonania inwe-

stycji powstała wskutek nieprzewidzianych okoliczności, względnie siły wyższej i przeprowadzenie inwestycji jest nieodzowne ze względu na interes publiczny (epidemie, pożar, powódź i t. p.). Warunki te w danym wypadku zdaniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego nie zachodzą, gdyż przeprowadzenia kanalizacji nie można żadną miarą uważać za inwestycję nieprzewidzianą lub wywołaną siłą wyższą. Sąd Wojewódzki uznał przeto, że powołany na wstępie statut podatkowy pozwanej jest sprzeczny z ustawą, a więc nieważny. Pozatem uznał Sąd, że wprowadzenie podatku inwestycyjnego w stosunku do podatku dochodowego jest niezgodne z powołanym § 17 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, a obciążenie nim dochodu z uposażeń służbowych, wypłacanych z funduszy Państwa, sprzeciwia się art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 8 listopada 1927 (poz. 871 Dz. Ust.), wreszcie, że różniczkowanie stawek podatkowych, wprowadzone w § 4 statutu, sprzeciwia się § 18 cytowanego wyżej rozporządzenia wykonawczego z 7 czerwca 1924 r., a obciążenie dochodu w stosunku 2% przekracza normę obciążenia, dozwoloną wspomnianym art. 17 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

Rozpatrując rewizję pozwanej przeciw temu wyrokowi Najw. Trybunał Admin. rozważył, co następuje:

Cytowana wyżej ustawa śląska o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych postanawia w art. 17 p. 2, że źródła, które są obciążone podatkami, wymienionymi w tej ustawie, nie wolno ponownie obciążać samoistnymi podatkami a w drodze wyjątku wyłącza z pod tego zakazu podatki, przeznaczone na ściśle określone inwestycyjne cele, pobierane w wyjątkowych wypadkach przez oznaczony okres czasu, a nie przenoszące 50% podatków komunalnych, dopuszczonych tą ustawą, czyto w postaci samoistnych podatków, czy też w postaci dodatków do podatków państwowych. Przepis powyższy zatem, dopuszczający w pewnych wyjątkowych wypadkach ponowne obciążenie źródeł dochodu podatkiem t. zw. inwestycyjnym, jako wyjątek od ogólnej reguły, nie pozwalającej w zasadzie takiego ponownego obciążenia, winien być interpretowany ściśle, a zasada ta odnosi się też do interpretacji użytego w ustawie określenia: „w wyjątkowych wypadkach”.

Otóż ustawa sama nie zawiera bliższego określenia, co należy rozumieć przez wyjątkowe wypadki, uzasadniające pobieranie przez związki komunalne podatku na pewne cele inwestycyjne, określa to jednak § 18 II rozporządzenia wykonawczego z 7 czerwca 1924 (Dz. Ust. Śl. poz. 56), wydane przez Wojewodę Śląskiego, a więc przez organ, któremu w art. 65 powyższej ustawy poruczono jej wykonanie. Przepis ten postanawia mianowicie, że podatek inwestycyjny może być wprowadzony w wyjątkowych wypadkach, t. zn. tylko w tych wypadkach, w których potrzeba dokonania inwestycji powstaje wskutek nieprzewidzianych okoliczności względnie siły wyższej i których przeprowadzenie jest nieodzowne ze względu na interes publiczny (epidemie, pożar, powódź i t. p.).

W powyższym określeniu rozporządzenia Wojewody Śląskiego Najw. Trybunał Admin. nie dopatrywał się niezgodności z pojęciem „wyjątkowych wypadków”, w naturalnem, powszechnie przyjętem znaczeniu, a wbrew twierdzeniu pisma odwoławczego z brzmienia § 18 nie wynika, by zawarte w nim określenie wyjątkowych wypadków było tylko przykładowe.

Najw. Trybunał Admin. nie podzielił też zapatrywania pozwanej, że stwierdzenie, czy w konkretnym wypadku zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniający według § 17 cytowanej ustawy wprowadzenie podatku inwestycyjnego, zależy wyłącznie od swobodnego uznania władzy nadzorczej i że

władza ta przez zatwierdzenie odnośnego statutu kwestię tę rozstrzygnęła w sensie twierdzącym.

Skoro bowiem rozporządzenie wykonawcze do ustawy określiło szczegółowo, w jakich wyjątkowych wypadkach mogą związki komunalne pobierać podatek inwestycyjny, to i władza nadzorcza, powołana według § 1 wspomnianej wielokrotnie ustawy do zatwierdzania odnośnych uchwał i statutów podatkowych, jest tem rozporządzeniem, jak długo ono obowiązuje, związana, a Sądy Administracyjne uprawnione są w razie sporu do badania tego rodzaju statutów pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Wbrew wywodom pisma rewizyjnego oraz zastępcy pozwanej na rozprawie nie uznał też Trybunał za nieprzewidziane okoliczności lub za siłę wyższą w myśl powołanego wyżej przepisu rozporządzenia z 7 czerwca 1924 r. ani obawy przed możliwością wybuchu epidemii, ani też rzekomego zmniejszenia się wpływów podatkowych miasta, spowodowanego m. in. zwolnieniem funkcjonariuszów państwowych od podatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego. Z aktów sprawy nie wynika bowiem, by w chwili uchwalenia spornego podatku groziła bezpośrednio miastu Tarnowskie Góry taka epidemia, a pozwana nawet nie twierdzi, by ubytek dochodów, o którym mowa, nie mógł być pokryty przez odpowiednie wyzyskanie innych, przysługujących gminie na zasadzie powyższej ustawy normalnych źródeł dochodowych, a w szczególności przez zaprowadzenie lub odpowiednie podwyższenie opłat lub zaprowadzenie specjalnych dopłat za używanie kanalizacji, do czego gmina jest uprawnioną według § 19 względnie § 23 tej ustawy.

Z tych zatem już powodów należało rewizję oddalić i Najw. Trybunał Admin. nie potrzebował rozpatrywać dalszych jej zarzutów, skierowanych przeciw streszczonemu wyżej innym motywom zaczepionego wyroku.

Podatek przemysłowy. Wymogi ulgowej stawki z art. 7 lit. a) ustawy.

Płatnik nie jest ograniczony w wyborze środków dowodowych w celu wykazania wymogów zastosowania ulgowej stawki z art. 7 lit. a) ustawy z 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 25 lutego 1931 L. Rej. 1940/29 w sprawie I. Weidenbauma przeciw Komisji Odwoławczej we Lwowie w przedmiocie wymiaru podatku przemysłowego za rok 1927.

Ustawa z 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust. nie zawiera przepisu, któryby uzależniał zastosowanie ulgowej stawki z art. 7 lit. a) od udowodnienia wysokości obrotu oraz wymogów, które uzasadniają ulgową stawkę, w pewien określony sposób. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu z 8 sierpnia 1925 poz. 560 Dz. Ust. postanawia wprowadzić w § 22, iż „sprzedaż wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów przedsiębiorstwom przemysłowym, przerabiającym je lub zużywającym w prowadzonym przemyśle, winna być należycie udowodniona bądźto księgami handlowymi, bądź kopjami rachunków i t. p.”, jednak brzmienie tegoż postanowienia

wskazuje, że wyliczenie w niem środków dowodowych nie jest bynajmniej wyczerpujące. Płatnik zatem nie jest ograniczony w wyborze środków dochodowych, o ile chodzi o wykazanie wymogów zastosowania ulgowej stawki z art. 7 lit. a) ustawy, a stanowisko pozwanej władzy, iż sprzedaż winna być udowodniana jedynie księgami handlowymi, rachunkami lub innymi zapiskami, nie znajduje oparcia w ustawie, ani też w § 22 rozporządzenia wykonawczego.

Skarżący, domagając się w odwołaniu zastosowania ulgowej stawki do obrotu, pochodzącego ze sprzedaży mąki do dalszego przerobu, załączył do odwołania wykazy sprzedanej mąki żytniej i pszennej, w których wymienił nazwiska nabywców — piekarzy oraz ilość sprzedanej mąki i prosił o sprawdzenie tegoż wykazu. Skoro tedy płatnik określił w odwołaniu cyfrowo wysokość obrotu, do którego domagał się zastosowania ulgowej stawki, wymienił imiennie piekarzy, którym mąkę pozbył, oraz podał ilości sprzedanej każdemu z nich mąki, a tem samem umożliwił dostatecznie władzy sprawdzenie owych twierdzeń, to zarzuty odwołania należało uznać w tym względzie za konkretne w rozumieniu art. 88 ustawy, zarządzić ich zbadanie i rozprawić się z nimi w zaskarżonej decyzji. Ponieważ pozwana władza wydała zaskarżoną decyzję z pominięciem tych konkretnych zarzutów odwołania, przeto Najw. Trybunał Adm. uchylił zaskarżoną decyzję, jako dotkniętą istotną wadliwością postępowania, na zasadzie przepisu art. 19 ustawy o N. T. A.

Podatek przemysłowy. Sprzedaż drzewa.

- a) Nie jest surowcem w rozumieniu art. 7 lit. b) ustawy z 15 lipca 1925 r. poz. 550 Dz. Ust. drzewo kopalniane, podkłady, słupy telegraficzne i deski.
- b) Jest surowcem w rozumieniu powołanego wyżej przepisu drzewo kłocowe okorowane, przeznaczone do przetarcia w tartaku.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 2 marca 1931 r. L. Rej. 1620/29 w sprawie H. Nunberga przeciw Komisji Odwoławczej w Kielcach w przedmiocie wymiaru podatku przemysłowego za II półrocze 1925.

Przechodząc do rozważenia zarzutu skargi w sprawie mylnego zastosowania stawki, zaznaczyć należy, że skarżący zarzut ten uzasadnił w odwołaniu tem, że wykonywa wyłącznie odsprzedaż drzewa do kopalń krajowych i to drzewa nieobrobionego, jednakże ze znajdujących się w akcie wymiarowym zaświadczeń odbiorców drzewa, a mianowicie Zakładów Hohenlohego, Elektrowni w Zagłębiu Dąbrowskiem i gwarectwa „Hrabia Renard” wynika, że skarżący prócz drzewa kopalnianego (słupów i stropnic) dostarczał podkłady, drzewa tartaczne i deski. Jak to wynika z odpowiedzi na skargę, pozwana władza odmowną decyzję oparła wyłącznie na ustaleniu, iż sprzedawane przez skarżącego drzewo nie było surowcem, lecz gotowym obrobionym materiałem. Chodzi zatem o rozstrzygnięcie kwestji, czy sprzedawane przez skarżącego drzewo, a mianowicie drzewo kopalniane, podkłady, drzewo tartaczne i deski, stanowi surowiec w rozumieniu art. 7 lit. b) ustawy.

Według powołanego przepisu ustawy podatek wynosi ½% od obrotów, wymienionych w punktach 1 i 4 art. 5, a do-

SZYLDY EMALJOWANE

OSTRZEGAWCZE DLA KOPALŃ I HUT

EMALJERNIA I WYTŁACZALNIA, INŻ. LEON BYTNER, POZNAŃ, GRODZIEŃC 14

konanych artykułami pierwszej potrzeby oraz surowcami, niezbędnymi do rozwoju rolnictwa i przemysłu krajowego przez przedsiębiorstwa handlowe przy sprzedaży hurtowej, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw.

W załączniku do art. 7 ustęp ostatni ustawy i do § 26 rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z 8 sierpnia 1925 r. poz. 560 Dz. Ust., zawierającym wykaz artykułów, do których mają zastosowanie stawki podatku podane pod lit. b) jako surowiec „drewno wszelkie nieobrobione.”

W związku z powyższym przepisem rozporządzenia Ministra Skarbu zaznaczyć przedewszystkiem należy, że każdy rodzaj drzewa przed wejściem w obrót handlowy ulec musi pierwotkowej obróbce (obcięcie gałęzi, wierzchołka, korowanie), podyktowanej jużto względami transportu, jużto względem na konserwację drewna, już też względami na ochronę lasu przed szkodnikami, o ile drewno ma pozostać dłużej na składzie w miejscu wyrębu. Toteż wyrażenie przytoczonego wyżej załącznika do art. 7 ustawy „drewno wszelkie nieobrobione” należy rozumieć w ten sposób, że nieobrobionem jest drewno tak długo, jak długo przez rodzaj i stopień obróbki nie straciło charakteru surowca t. j. nie stało się półfabrykatem lub gotowym wyrobem.

Jeżeli tedy drewno przez obrobienie zostało doprowadzone do stanu, w którym może już służyć celowi, do którego zostało przeznaczone, bez potrzeby dokonywania dalszych istotnych zmian, to drewno takie nie może być uważane za surowiec, choćby stopień obróbki nie był znaczny. W tem rozumieniu nie mogą uchodzić za surowiec drzewny gotowe podkłady kolejowe, słupy telegraficzne, drzewo kopalniane, słupy oraz stropnice, zdadne do użycia w kopalniach bez potrzeby czynienia dalszych istotnych zmian, a tem mniej deski, które są wytworem przemysłu tartaczego.

Inaczej przedstawia się rzecz z drzewem kłocowem, przeznaczonem do przetarcia w tartakach. Tu obróbka, polegająca na okorowaniu i obcięciu wierzchołka, przeprowadzana jest nie pod kątem widzenia celu, któremu drewno ma służyć, lecz ma na oku raczej względy transportu i konserwacji drewna. Gdy w pierwszym wypadku, jeśli chodzi o podkłady i drzewo kopalniane, obróbka przesądza przeznaczenie obrobionego drzewa, jako wytworu gotowego, to w drugim wypadku względ ten nie zachodzi, drewno bowiem kłocowe okorowane może być użyte do różnych celów. Obróbka zatem, polegająca na okorowaniu i obcięciu drewna, nie dokonana pod kątem widzenia pewnego procesu produkcyjnego, nie odbiera drewnu budulcowemu (kłocom) charakteru surowca w rozumieniu art. 7 lit. b) ustawy.

Gdy pozwana władza zastosowała do całego obrotu 1% stawkę, mimo że akta wskazują, iż skarżący sprzedawał także drewno kłocowe do przetarcia w tartakach, które w myśl powyższych wywodów uznać należało za surowiec, to Najw. Trybunał Admin. uznał powyższe stanowisko władzy za niezgodne z ustawą i uchylił zaskarżone orzeczenie na zasadzie art. 26 ustawy o N. T. A.

Podatek Przemysłowy. Skup Zawodowy.

W przedsiębiorstwach skupu zawodowego, prowadzonego w celu wywozu zagranicą.

Cło wywozowe stanowi składnik wartości wywiezionych towarów w rozumieniu art. 5 p. 1 ustawy z 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ustaw.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 11 marca 1931 r. L. Rej. 1561/29 w sprawie firmy Engel i Nussbaum w Przemysłu przeciw Komisji Odwoławczej we Lwowie w przedmiocie wymiaru podatku przemysłowego za rok 1927.

Firma Engel i Nussbaum złożyła zeznanie o obrocie za rok 1927, w którym, oświadczając, że prowadzi księgi handlowe i gotowa jest je złożyć na poparcie wykazanej sumy obrotu, wykazała obrót za rok 1927 ze swojego przedsiębiorstwa skupu szmat na sumę 315.085 zł 61 gr. Komisja szacunkowa ustaliła obrót Firmy na sumę 379.535 zł. Od rezyzji tej odwołała się Firma do Komisji Odwoławczej i w odwołaniu swem stwierdza, że od ogólnej sumy obrotu 379.535 zł potrąciła kwotę 63.891 zł 39 gr tytułem cła wywozowego, która to kwota jest wolna od podatku obrotowego, cło wywozowe bowiem Firma opłaca dla wygody zagranicznych importerów, którzy, nie chcąc mieć do czynienia z władzami celnymi, kupują albo franko stacja graniczna, albo franko stacja przeznaczenia, że opłata cła winna być zwolniona od podatku przemysłowego, że świadczenia raz dla Skarbu uiszczone nie powinny podlegać ponownej opłacie w postaci podatku przemysłowego, nałożony przeto podatek przemysłowy od cła winien być odpisany.

Komisja Odwoławcza decyzją z 12 grudnia 1928 odwołanie odrzuciła.

Decyzję tę zaskarżyła płatniczka do Najw. Trybunału Admin. W skardze swojej zarzuca, że władza pozwana odmówiła potrącenia z podstaw wymiaru kwoty zapłaconej tytułem cła wywozowego, że artykuł 5 p. 1 ustawy z 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust. ustanawia jako obrót dla przedsiębiorstwa skupu zawodowego celem wywozu zagranicę, jakie wykonuje bezspornie skarżąca firma, wartość wywiezionych towarów, że przychód brutto i wartość towaru jako pojęcia nie pokrywają się, że wartość towarów wywiezionych przedstawia tę wartość, jaką towary istotnie przedstawiają bez doliczenia cła wywozowego, że gdyby prawodawcą nie chciał odmiennie traktować handlu wewnątrz kraju i eksportu, to nie różniczkowałby przychodu brutto od wartości wywiezionych towarów, że nie można z ostatniego ustępu art. 5 a contrario wysuwać wniosków o niemożności potrącenia z podstaw wymiaru cegółkolwiek innego, prócz tam wymienionego i że nie można pobierać podatku od podatku.

Władza pozwana w terminie przepisany wniosła odpowiedź na skargę, w której, zbijając zarzuty skarżącej, wnosi o oddalenie skargi jako nieuzasadnionej.

Najw. Trybunał Admin. w ramach skargi rozważył, co następuje:

Sporną w niniejszej sprawie jest jedynie kwestja, czy w wartość wywiezionego towaru wchodzi cło wywozowe, czy też nie stanowi ono żadnego czynnika, ustalającego tę wartość w rozumieniu art. 5 p. 1 ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Na zasadzie art. 5 p. 1 tej ustawy za obrót, podlegający opodatkowaniu, uważa się w przedsiębiorstwach skupu zawodowego w celu odsprzedaży wewnątrz państwa — sumę przychodu brutto za towary, a w przedsiębiorstwach skupu zawodowego, prowadzonego celem wywozu zagranicę — wartość wywiezionych towarów. Prawodawca przeto ustala zupełnie odmienne kryteria dla ustalenia podstaw opodatkowania dla przedsiębiorstw skupu zawodowego w zależności od celu, w jakim jest ono prowadzone, t. j. w celu sprzedaży wewnątrz Państwa, czy też celem wywozu zagranicę. Wynika z tego, że ustawa określenie podstawy wymiaru w tym wypadku wiąże z pewnemi ściśle podanemi zjawiskami, jakimi są dla skupu zawodowego w celu odsprzedaży wewnątrz Państwa — skup i sprzedaż w granicach Państwa, a dla skupu celem wywozu zagranicę — skup i wywóz towaru poza obszar Państwa. Te rodzaje transakcyj zatem stwarzają podstawę do ustalenia obrotu podatkowego dopiero z chwilą realizacji wymienionych zjawisk. Jeśli więc chodzi o przedsiębiorstwa skupu zawodowego prowadzonego celem

wywozu zagranicę, to w tych przedsiębiorstwach zgodnie z powyższym powstaje podstawa do ustalenia obrotu podatkowego dopiero z chwilą wywozu. Skoro tedy ustawa dla przedsiębiorstw skupu zawodowego, prowadzonych celem wywozu zagranicę, za obrót podatkowy uważa wartość wywiezionych towarów, to niewątpliwie składnikami tej wartości w rozumieniu art. 5 p. 1 ustawy są nie tylko cena zakupu towarów, lecz także wszelkie inne nakłady konieczne w celu zrealizowania wywozu. Ponieważ cło wywozowe niewątpliwie jest takim właśnie nakładem, przeto brak wszelkiej podstawy do żądania wyłączenia go z podstawy wymiaru. Jeśliby bowiem stanąć na stanowisku skarżącego i cło wydzielić z wartości towarów, to za podstawę do opodatkowania musiałaby być wzięta wartość towaru dowiezonego do granicy, a nie wywiezonego towaru, jak tego wymaga ustawa. Sama cena zakupu przecież, jak tego chce skarżąca, nie wypełnia pojęcia wartości wywiezonego towaru w tych wypadkach, gdy wywóz jest obciążony cłem, lecz na to pojęcie składa się suma nakładów, poniesionych do chwili wywozu, czyli i cła wywozowego.

Z powyższych względów Najw. Trybunał Admin. oddalił skargę jako nieuzasadnioną.

Podatek dochodowy osób prawnych. Wynagrodzenie osób, biorących udział w zarządzie.

1. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, nie biorących czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.), nie mogą być wyłączone z podstaw wymiaru podatku dla przedsiębiorstwa.
2. Przepis art. 21 ustęp 3 tejże ustawy nie wymaga stałego brania czynnego udziału w zarządzie do uwzględnienia płaconych zato sum jako potrącalnego wynagrodzenia na zasadzie i w granicach tego przepisu prawa.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 28 stycznia 1931 L. Rej. 875/29, 4008/30 i 4709/30 w sprawie Zjednoczonych Browarów Warszawskich „Haberbusch i Schiele“ Sp. Akc. w Warszawie przeciw Ministerstwu Skarbu w przedmiocie wymiaru podatku dochodowego na lata 1925, 1926, 1927 i 1929.

Ministerstwo Skarbu... co do roku 1927 nie uwzględniło żądania odwołania w sprawie wyłączenia z podstaw opodatkowania sumy wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej, gdyż sprzeciwia się to przepisom art. 21 ustawy; odnośnie do roku 1929 ...oddaliło odwołanie Spółki, gdyż, jak z jej statutu wynika, członkowie Rady Nadzorczej nie biorą stałe czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa, a zatem pobrane przez nich w ciągu roku wynagrodzenia, nie stanowią kosztów osiągnięcia dochodu, podlegają doliczeniu do zysku poza 10%-wemi normami z art. 21 ustęp. 3 ustawy, tudzież gdyż wypłacona wspomnianym członkom Rady z podziału zysku suma opodatkowana została zgodnie z postanowieniami art. 21 ustęp 1 ustawy.

...Należało uznać zasadność zarzutów skargi, odnoszących się do lat podatkowych 1927 i 1929, biorąc pod uwagę, co następuje:

Z porównania przepisów art. 18, 20 i 21 ustęp 3 ustawy wynika przedewszystkiem, że ustawodawca, o ile chodzi o osoby prawne, prowadzące prawidłowo księgi handlowe, czyni różnicę w traktowaniu wynagrodzeń, wypłacanych przez te przedsiębiorstwa za usługi osobiste, nie tylko w zależności od natury stosunku danej osoby do przedsiębiorstwa i rodzaju świadczonych usług, ale i od tego, w jakiej postaci i pod jakimi warunkami wynagrodzenie to jest wypłacane. Dalej zestawienie tych przepisów z ustępem 1 art. 21 ustawy dowodzi, że od rzeczonych wynagrodzeń należy ściśle odróżniać kwoty, rozdzielone pomiędzy członków, spółników, udziałow-

ców i t. p. tytułem udziału w zyskach w postaci dywidend lub procentów.

Zaczynając tedy od tych ostatnich, należy podkreślić, że kwoty, wypłacone takim osobom z zysków bilansowych, tylko wówczas mogą być wyłączone z podstaw opodatkowania, gdy stanowią z założenia swego wynagrodzenie za świadczone przedsiębiorstwu usługi osobiste, a to wedle norm, wskazanych w art. 21 ustęp 3 w związku z art. 18 ustawy. W tym zaś względzie wymaga stwierdzenia, co następuje:

O ile chodzi o naturę stosunku danej osoby do przedsiębiorstwa i o rodzaj świadczonych przez nią usług, to — pomijając stanowiące oczywiste koszty handlowe wynagrodzenia pracowników przedsiębiorstwa, z wyjątkiem upoważnionych do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa — ustawa nie czyni różnicy między wynagrodzeniem wspomnianych dopiero samodzielnymi kierowników a pensjami i wynagrodzeniami innych osób, biorących czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa i zarazem wchodzących do składu zarządu, rad nadzorczych, komitetów dyskontowych i komisji rewizyjnych w charakterze członków lub ich zastępców. Tak bowiem pierwsze, jak i drugie wynagrodzenie uznaje za zyski podatkowe co do tej sumy, która przewyższa określony w ustawie stosunek maksymalny do kapitału zakładowego.

Należy jednak zważyć, że ustawodawca mówi tu tylko o osobach „biorących czynny udział w zarządzie“, a zatem dopiero taki udział stanowi wymóg minimalny uznania wypłaconych za to kwot za wygórowane; innymi słowy, nie każdy udział w zarządzie uzasadnia uznanie wypłaconej kwoty za potrącalne wynagrodzenie, ale też wystarcza już „czynny“ udział. Kiedy zaś udział danej osoby wypadnie uznać za czynny, jest z natury rzeczy kwestią faktu, którą należy ocenić indywidualnie w zależności nie tylko od postanowień organizacyjnych (statutowych), regulujących ten udział, ale także od rzeczywistych stosunków w każdym poszczególnym wypadku. Zasadniczo o takim udziale w zarządzie będzie mogła być mowa dopiero wówczas, gdy dana osoba spełnia rzeczywście wszystkie funkcje, ciążące na niej z tytułu uczestnictwa w jednym z wymienionych w ustawie organów, zgodnie z przeznaczeniem tego organu i unormowanym dlań zakresem działania. Natomiast nominalne tylko czy honorowe uczestnictwo w takim organie, nie połączone prawnie lub faktycznie z pełnieniem przekazanych mu funkcji, nie będzie miało wymaganej ustawą kwalifikacji czynnego udziału.

Że zaś nie czynią zadość ustawowym wymogom wynagrodzenia (art. 21 ustęp 3) kwoty, wypłacane członkom, spółnikom, udziałowcom i t. p. na każdy (to jest niekwalifikowany) udział w zarządzie, jak n. p. honorowe członkostwo w radzie nadzorczej i t. p., wynika już choćby stąd, że taka wykładnia prowadziłaby do oczywiście nielogicznej konkluzji, iż wynagrodzenia dyrektorów, a więc organów przedsiębiorstwa, przyczyniających się przez swą stałą pracę do wzmocnienia jego wyników, ulegałyby potrąceniu tylko w normach ograniczonych, natomiast wynagrodzenia członków zarządu, nie biorących czynnego udziału w zarządzaniu przedsiębiorstwem, byłyby potrącalne bez żadnego ograniczenia. Sprzeciwiałoby się to również wyraźnej intencji ustawy z 18 marca 1925 poz. 242 Dz. Ust., która, wprowadzając nieistniejące przedtem ograniczenia art. 21 ust. 3 celem zapobieżenia obciążaniu zysków bilansowych nadmiernymi w stosunku do kapitału zakładowego wynagrodzeniami za udział w zarządzie, choćby jak najbardziej czynny, zrównała zarazem z nimi w tym względzie pensje i wynagrodzenia osób, nie będących pracownikami przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 20 ustawy, lecz biorących co najmniej czynny udział w jego zarządzie, jako członkowie (zastępcy) jego władz, wyliczonych w tym artykule.

Jak więc z jednej strony kwoty, wypłacone osobom, nie biorącym czynnego udziału w zarządzie, jakkolwiek należącym do składu jego władz, nie stanowią potrącalnego wynagrodzenia, tak z drugiej strony nawet procentowy udział w zyskach (tantiema) stanowi potrącalne wynagrodzenie, jeśli przypada osobom, biorącym stale czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa i należącym do składu jego władz, lub do rządu jego pracowników. Że z istotą wynagrodzenia nie stoi bynajmniej w sprzeczności jego procentowy wymiar w zależności od wyników operacji przedsiębiorstwa, wyjaśnił już Najw. Trybunał Admin. w swym wyroku z 3 grudnia 1928 L. Rej. 4430/26 (Zb. wyr. Nr. 1587), z którego wynika, że ten sposób ustalania wynagrodzenia nie wyklucza wcale uznania go za niepodpadające pod art. 18, a tem samem za mieszczące się w każdym razie w ramach art. 21 ustęp 3 wynagrodzenie. Kwestja, zresztą, czy wypłacone kwoty stanowią tantiemę, czy też takie wynagrodzenie, nie ma wpływu przy ustalaniu podstaw wymiaru dla przedsiębiorstwa, jeśli przypadają osobom, biorącym czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa, ma istotne znaczenie zaś jedynie, o ile chodzi o opodatkowanie danych osób, gdyż tylko stałe branie czynnego udziału w zarządzie odbiera procentowym wynagrodzeniom charakter tantiemy, podczas gdy inne wynagrodzenia procentowe podlegają podatkowi od tantiem, chociaż nawet podpadają pod art. 21 ust. 3 ustawy.

Mając powyższe rozważania na względzie, Najw. Trybunał Admin. uznał, że postępowanie instancji odwoławczej, o ile chodzi o wymiary na lata podatkowe 1927 i 1929 dotknięte jest istotną wadliwością, połączoną ze szkodą dla strony. Skarżąca zarzuca mianowicie odnośnie do tych dwóch wymiarów, że władza pozwana nie rozprawiła się w swej decyzji z przedłożeniami w odwołaniu dowodami, a w szczególności zupełnie nie wyjaśniła, dlaczego wbrew tym dowodom doszła do przekonania, że członkowie Rady Nadzorczej „nie biorą (stałe) czynnego udziału w zarządzaniu przedsiębiorstwem“.

Otóż należy przedewszystkiem zaznaczyć, że ani rozstrzygnięcie, dotyczące roku 1927, ani też rozstrzygnięcie odnośnie do roku 1929, nie uzasadnia odmiennego od zeznania ustalenia dochodu podatkowego Spółki w spornej obecnie pozycji zaoczności z art. 63 ustęp 2 ustawy. Zresztą postępowanie wyjaśniające z art. 58 ustawy, i to bez żądania dowodów, zostało przeprowadzone — wedle stanu przedstawionych Trybunałowi akt — jedynie w odniesieniu do roku 1929. Skoro zatem płatniczka nie była pozbawiona prawa zwalczania faktycznych ustaleń władzy wymiarowej, było obowiązkiem instancji odwoławczej rozprawić się w swej decyzji z dotyczącymi zarzutami odwołania i ofiarowaniami na ich poparcie dowodami (art. 73 ust. 1 i 2 w związku z art. 70 ustawy). Wprawdzie zaś decyzje te zawierają motywy (przytoczone na wstępie wyroku), atoli Najw. Trybunał Admin. nie mógł uznać, by stało się zadość wymogom prawa, ile że

chodzi o dowody, któremi strona — nie będąc do tego wcale wzywana przez władzę — starała się wykazać prawdziwość swych twierdzeń faktycznych, wobec zaś ich rozstrzygającego znaczenia dla spornej sprawy niezbędnem jest uzasadnienie — brakujące tym decyzjom — że i dlaczego dowody te zdaniem władzy nie są dostateczne.

Z tych powodów Najw. Trybunał Admin. uchylił zaskarżone orzeczenia odnośnie do lat podatkowych 1927 i 1929 z powodu istotnych braków postępowania na zasadzie art. 19 ustawy o N. T. A.

Podatek dochodowy. Opłaty do Kasy Chorych za pracowników.

Opłaty do Kasy Chorych, ciążące z mocy ustawy na pracowników, a uiszczone przez służbodawcę za personel, należą do kosztów, potrącalnych w myśl art. 6 ustęp 1 ustawy o podatku dochodowym.

Wyrok Najw. Trybunału Admin. z 18 lutego 1931 L. Rej. 4135/28, 4136/28, 350/30 w sprawie Towarzystwa Elektryczności w Warszawie przeciw Ministerstwu Skarbu w przedmiocie wymiaru podatku dochodowego na lata 1925, 1926, 1928.

„Pozostały zarzut dotyczy doliczenia do zysków bilansowych za rok operacyjny 1927 kwoty zł 151.693,26 z tytułu 2/3 części opłat do Kasy Chorych, które Towarzystwo poniosło za pracowników oprócz części, ciążącej na niem z ustawy jako na pracodawcy.

W odwołaniu Towarzystwo domagało się wyłączenia powyższej kwoty z podstawy wymiaru jako wydatku na robocizne, wynikającego z obowiązku umownego w stosunku do pracowników. Władza pozwana odmówiła temu żądaniu w zaskarżonej decyzji uzasadniła tem, iż dopłata za pracowników do Kasy Chorych, jako dobrowolne świadczenie Spółki, podlega doliczeniu do dochodu w myśl art. 10 p. 5 ustawy.

Najw. Trybunał Admin. uznał za uzasadniony zarzut skargi, iż decyzja w tym punkcie jest niezgodna z ustawą. Wprawdzie bowiem część opłaty do Kasy Chorych, ciążąca z mocy ustawy na pracownika, nie może być w tym przypadku, kiedy ją ponosi pracodawca, uznana za tegoż „przymusowe lub ustawowe świadczenie pieniężne“, a zatem nie podlega odliczeniu od dochodu na zasadzie art. 10 p. 5, atoli to jeszcze nie przesądza kwalifikacji wydatku ze stanowiska ustawy. Jeżeli bowiem pracodawca przyjmuje wobec pracownika zobowiązanie do uiszczania za niego opłaty do Kasy Chorych, to świadczenie to ma charakter dodatkowego wynagrodzenia, dawanego pracownikowi ze względu na stosunek służbowy, a zatem ma do niego, jako podpadającego pod pojęcie kosztów osiągnięcia przychodów, zastosowanie art. 6 ustawy, lub umowy.

Z tych powodów Trybunał uchylił... orzeczenie w sprawie wymiaru na rok podatkowy 1928 w punkcie, dotyczącym opłat do Kasy Chorych, na zasadzie art. 26 ustawy o N. T. A.

I Żybu

W sprawie badania transportów jabłek amerykańskich na zawartość arsenu zwróciła się Izba Handlowa w Katowicach do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, przedstawiając obecne stosunki w tej dziedzinie, jako szkodliwe dla interesów handlu tym artykułem. Sposób badania jabłek, polegający na poddawaniu analizie próbek i przedkładaniu wyników badania Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, które wydaje bezapelacyjne orzeczenie, powoduje zwłokę 6—8 dni, a to naraża towar na zepsucie (n. p. w czasie mrozów)

i wzrost kosztów transportu (postojowe). Na Górnym Śląsku odrzucono dotąd około 28 wagonów jabłek wartości ok. 280 tysięcy zł.

Nie kwestionując zasadniczo celowości i potrzeby analizy jabłek na zawartość arsenu, prosi Izba o stosowanie jak najdalej posuniętego liberalizmu przy wydawaniu orzeczeń.

O zamówienia rządowe dla przedsiębiorstw przetworów żelaza. Izba Handlowa w Katowicach zwróciła się do Mini-

sterstwa Komunikacji z przedstawieniem stosunków w zakładach, które wyspecjalizowały się w produkcji przetworów żelaza (fabryki śrub, nitów i złącz, podkładek do szyn i in.). Wskutek ograniczenia zamówień dla Kolei Państwowych wzgl. instytucyj należących do Skarbu Państwa, fabryki te zmuszone były ograniczyć produkcję do 17% stanu z roku 1929, co wpłynęło silnie na wzrost bezrobocia. Zdaniem Izby możnaby ulżyć tej gałęzi przemysłu w ten sposób, żeby artykuły w mowie będące na potrzeby kolejowe zamawiano u przedsiębiorstw wyspecjalizowanych w ich produkcji, a nie u takich, które je wyrabiają ubocznie. Przez rozdrabnianie i tak nielicznych zamówień podcina się byt przedsiębiorstw wyspecjalizowanych, nie przyczyniając się zbytnio do poprawy sytuacji przedsiębiorstw, wytwarzających dany towar ubocznie. Izba Handlowa prosi Ministerstwo o wzięcie tej sprawy pod uwagę w związku z zawarciem umowy o budowę magistrali Górny Śląsk—Gdynia.

Do wiadomości Zarządów Spółek Akcyjnych.

Na skutek wiążącej opinii Prokuratury Generalnej R. P. w sprawie zamieszczania w „Monitorze Polskim” wynikających z ustaw ogłoszeń o walnych zebraniach jako też bilansów Spółek Akcyjnych — Dyrekcja Wydawnictw Państwowych podaje do wiadomości, iż na przyszłość od składających, również jak nadsyłających ogłoszenia w powyższym zakresie „Monitor Polski” wymagać będzie każdorazowo załączania wyciągu z rejestru handlowego, stwierdzającego faktycznie pełnomocnictwa osób podpisanych w listach załącznikowych do podpisywania korespondencji i zarządzeń w imieniu firmy. Bez uwzględnienia powyższego — ogłoszenia zamieszczane nie będą jako niedostatecznie usprawiedliwione pod względem prawnym-formalnym.

Zarządzenie niniejsze weszło w życie z dniem 15-tym kwietnia r.b.

Wycieczka do Ameryki. W lecie r. b. odbędzie się wycieczka do Stanów Zjednoczonych Ameryki, zorganizowana przez Polsko-Amerykańską Izbę Handlową i Towarzystwo Polsko-Amerykańskie w Warszawie.

Wycieczka wyruszy w dniu 29 lipca r. b. na okręcie „Kościszko” linii „Gdynia-Ameryka” i w dniu 10 sierpnia przybędzie do Nowego Jorku, poczem pierwsza grupa uczestników zwiedzi Nowy Jork, wodospad Niagarę i kilka pobliskich miejscowości i wyruszy z powrotem na tym sa-

mym okręcie w dniu 14 sierpnia. Druga grupa uda się na dwutygodniową wycieczkę po Stanach Zjednoczonych i po-
proci do Gdyni okrętem „Pułaski”, odpływającym z Nowego Jorku w dniu 28 sierpnia r. b.

Koszt wycieczki dla grupy pierwszej wyniesie 1975 zł w klasie tańszej i 2200 zł w klasie droższej, dla grupy drugiej zaś jeszcze nie jest ustalony, stanowiąc różnicę dwutygodniowej wycieczki lądowej, która będzie obliczona w sposób możliwie najniższy.

Grupa pierwsza będzie miała cele turystyczne, druga zaś nawiązanie bezpośredniego kontaktu z amerykańskimi sferami handlowymi i Polonją amerykańską, zwiedzenie fabryk, magazynów uniwersalnych itd.

Dzięki Amerykańsko-Polskiej Izbie Handlowej w Nowym Jorku, wycieczka będzie miała zapewnioną opiekę i pomoc na terenie Stanów Zjednoczonych.

Ze względu na wielkie znaczenie, jakie posiada bezpośrednie zaznajomienie się polskich kupców i przemysłowców z rynkiem amerykańskim, jak również zdrowotne i krajoznawcze zalety wycieczki — należy spodziewać się, że szerokie sfery społeczeństwa wezmą w niej udział, zgłaszając się po bliższe informacje i wskazówki do Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej w Warszawie, ul. Nowy Świat 72.

Legitymacje komiwojażerów zagranicznych we Francji obciążono opłatą 500 fr. w projekcie ustawy, wniesionym do parlamentu. Dotychczas obowiązuje zasada wzajemności.

Komunikaty.

Izba Handlowa w Katowicach zwraca uwagę sfer przemysłowo-handlowych, że istniejąca w Katowicach przy ul. Młyńskiej 22 firma pod nazwą: „Société Franco-Polonaise — Polsko-Francuska Centrala Handlowa” nie jest zarejestrowaną i przed nawiązaniem z nią jakichkolwiek stosunków handlowych wskazaniem jest poinformowanie się w Izbie.

Grecko-Polska Izba Handlowa w Atenach organizuje wycieczkę polską do Grecji w czasie od 5—21 maja br. via Constanza, Konstantynopol, Pireus, Ateny, Saloniki, Białogród i Budapeszt ze szczegółowym zwiedzaniem powyższych miast. Koszta udziału łącznie z innymi wydatkami od 791 zł. Szczegółowy program jest do przejżenia w biurze Izby Handlowej w Katowicach, Plac Wolności 8. Zgłoszenia do dnia 20 kwietnia br. w Towarzystwie Wagons-Lits-Cook w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Lwowie i Katowicach.

Organizacja eksportu i importu

Chłodnia portowa w Gdyni daje większe korzyści eksporterom polskim, niż zagraniczne chłodnie, gdyż opłaty są w niej o kilkadziesiąt procent tańsze, dalej każdy ze składających w niej swój towar ma prawo korzystania z poważnych zaliczek (n. p. przy jajach do 82% wartości), wreszcie chłodnia posługuje się specjalnymi, praktycznymi urządzeniami, gwarantującymi niezniszczenie towaru i opakowania.

Eksport węgla przez Gdynię i Gdańsk w marcu b.r. Przeładowano w Gdyni węgla eksportowego 291.246 t, w Gdańsku 398.842 t. W stosunku do marca 1930 r. przeładunek wzrósł o 26,03%.

Handel Polski ze Stanami Zjednoczonymi A. P. w r. 1930 zamyka się wedle obliczeń amerykańskich saldem ujemnem dla Polski w kwocie 6.164.698 dol. (w r. 1929 saldo ujemne wynosiło 11.503.403 dol.)

Według statystyki polskiej import ze Stanów Zjednoczonych w roku 1930 wynosił 270.821 tys. zł (w 1929 r. 383.651 tys. zł), eksport 21.909 tys. zł w 1929 r. 30.794 tys. zł). Saldo pasywne dla Polski wynosiło w 1930 r. 248.912 tys. zł (w 1929 r. 352.857 tys. zł).

W imporcie państw europejskich Polska stoi na 17-tym miejscu. W eksporcie również na 17-tym miejscu.

Eksport obejmował najwięcej produktów zwierzęcych (4.346 tys. zł), materiałów i wyrobów drzewnych (4.141 tys. zł), produktów spożywczych (3.455 tys. zł); dalej szły metale (1.758 tys. zł), odzież i konfekcja (1.694 tys. zł), papier i wyroby papierowe (1.217 tys. zł), materiały i wyroby włókniste (1.092 tys. zł), rośliny i ich części (1.076 tys. zł) itd.

Wywóz świń do Z. S. R. R. Z początkiem b. m. została zawarta umowa o dostawę świń z Polski do Rosji sowiec-

kiej. W ciągu najbliższych miesięcy ma być dostarczonych 6—10 tysięcy sztuk. („Gazeta Przemysłu Rzeźniczego“.)

Zdobywanie rynków Bliskiego Wschodu. Jugosławia zgłosiła swój udział na Jubileuszowe Targi Poznańskie i przenosi do Poznania w całości swoją wystawę zbiorową z Targów Praskich, która uzyskała tam duży sukces.

Handel warzywami w roku 1930 objął: przywóz kapusty 1983 t wartości 310 tys. zł, cebuli 820 t wartości 274 tys. zł. Wywieziono kapusty 95 ton wartości 5 tys. zł, cebuli 42 t wartości 16 tys. zł.

Traktat handlowy austriacko-czechosłowacki wypowiedziany. Austria wypowiedziała w dniu 14 kwietnia br. na dzień 14 lipca br. traktat handlowy z Czechosłowacją. W przeciwieństwie do traktatów handlowych z Węgrami i Jugosławią, traci w tym wypadku moc obowiązującą jedynie umowa taryfowa, o ile do tego czasu nie dojdzie do skutku nowy traktat. Klauzula największego uprzywilejowania pozostałaby w mocy.

Jak wiadomo, traktaty handlowe z Węgrami i Jugosławią zostały wypowiedziane przez Austrię w dniu 1 kwietnia br. na dzień 1 lipca br.

Przegląd gospodarczy

Krajowy

Górnośląski przemysł węglowy w marcu br. Wydobywanie węgla w marcu br. wyniosło 2.222.000 t (w lutym 186.000 ton czyli o 9% mniej). Zbyt węgla 1.891.000 t (o 145.000 t więcej niż w lutym br. t. j. 8,3%). W kraju wynosił zbyt 1.051.000 t (w lutym o 706.000 t mniej), zagranicą 840.000 t (w lutym o 128.000 t więcej).

Polski handel zagraniczny w marcu r. 1931. Wedle tymczasowych obliczeń przywóz do Polski wyniósł w marcu br. ogółem 236.248 ton, wartości 125.474 tys. zł (w marcu 1930 r. przywóz wynosił 908.137 t, wartości 593.297 tys. zł).

Wywóz z Polski wyniósł w tym czasie 1.367.786 t, wartości 163.827 tys. zł (w marcu 1930 r. 4.619.745 t, wartości 657.787 tys. zł).

Obrót czekowy w P. K. O. w marcu br. osiągnął kwotę 1.815 milj. złotych, z czego na obrót bezgotówkowy przypadło 1.123 milj. zł (62%). Stan kapitałów na rachunkach czekowych wynosił w dniu 31 marca br. 161.499.098 zł. Czynnych kont czekowych w P.K.O. było z końcem marca br. 63.629.

Zagraniczny

Międzynarodowy Kongres Piekarzy odbędzie się w Budapeszcie w czasie od dnia 27 do 31 maja br. z racji 25-lecia Związku Piekarzy Węgierskich.

Na porządku dziennym ukonstytuowanie Międzynarodowego Związku Piekarzy, wspólna walka z pracą piekarzy w nocy, sprawozdanie ze stanu piekarstwa w poszczegól-

nych krajach, zwiedzanie nowoczesnych urządzeń piekarniarnych w Budapeszcie itp.

Bliższe informacje w Izbie Handlowej Polsko-Węgierskiej w Warszawie, ul. Ludna 9, telefon 219-02, od godz. 4-tej do 6-tej popołudniu.

Wystawy i Targi

Jubileuszowe Targi Poznańskie. Z okazji otwarcia Targów Poznańskich odbędzie się w Poznaniu w dniach 26 i 27 kwietnia **Zjazd Izb Przemysłowo-Handlowych** przy współudziale delegata Ministerstwa Przemysłu i Handlu, oraz zjazd Polsko-Jugosłowiański.

Pozatem Związek Towarzystw Kupieckich zwołał na 25 kwietnia doroczny zjazd delegatów, którzy będą uczestniczyć w otwarciu Targów.

Na wtorek 28 kwietnia zwołany jest do Poznania walny zjazd delegatów Koła Miast Wielkopolskich. W programie jest zwiedzenie Targów.

Jak donoszą, wybiera się na Targi Poznańskie oficjalna wycieczka **kupców austriackich**, organizowana przez Austriacko-Polską Izbę Handlową w Wiedniu i Oesterreichischer Verband für Fremdenverkehr. Wycieczkę ma prowadzić wybitny publicysta wiedeński dr. Hans Kronengold.

Poważne firmy fortepianowe czeskie i estońskie pertraktują z Targami Poznańskimi o stoisko na swoje wyroby.

Zarząd Targów otrzymał wiadomość o przybyciu na otwarcie Targów Poznańskich 6-ciu wycieczek zagranicznych, a mianowicie dwóch z Grecji, dwóch z Jugosławii i dwóch z Turcji.

Wystawiajcie!

Zwiedzajcie!

II. WIOSENNE TARGI KATOWICKIE

od 22 maja do 8 czerwca 1931

Zgłoszenia do Zarządu Targów Katowice, ulica Stawowa nr. 14, telefon nr. 1868 — 71

W czasie trwania Targów Poznańskich będzie na terenach wystawowych czynne biuro informacyjne Państwowego Instytutu Eksportowego.

Z Targów Poznańskich. Jak donosi Dyrekcja Targów Międzynarodowych w Poznaniu, oczekiwany jest przyjazd na Targi agentów zakupu szeregu firm posiadających t. zw. domy towarowe, jak Woolworth, John Wanamaker Co, Selfridges Ltd. London, i inni. Z tego powodu sądzić należy, że udział wystawców polskich może im dać znaczne korzyści przez sposobność sprzedaży większych ilości swego towaru na potrzeby wspomnianych przedsiębiorstw zagranicznych.

Jak się zapowiadają Drugie Wiosenne Targi Katowickie. Jak słyhać, tegoroczne Drugie Wiosenne Targi Katowickie w czasie od 22 maja do 8 czerwca br. zapowiadają się okazale, pomimo ciężkiej sytuacji gospodarczej. Coraz to nowe zgłoszenia wystawców napływają z dnia na dzień. Już dziś stwierdzić można, że dział meblowy obfitować będzie w doskonałe eksponaty. Przemysł ludowy z całej Polski nie zaniedbał okazji zaznajomienia ludności śląskiej z produkcją regionalną innych dzielnic Rzeczypospolitej, także i włóczki krajowej, która nie ustępuje zagranicznym. Miłośnicy muzyki będą mogli dokładnie zapoznać się z instrumentami krajowej produkcji. Oko zwiedzających cieszyć będą wzorzyste dywany, bogate tkaniny, gustowne i tanie firanki, tudzież piękne witraże, oraz pomysłowa reklama świetlna. Poza tem publiczność zwiedzająca Drugie Targi Katowickie zapozna się również z dobrze zapowiadającym się działem elektrotechnicznym, radiowym, wyrobów fajansowych, artykułów sportowych i budowlanych. Udział w Targu zgłosiły także krajowe fabryki kas pancernych, automobili ciężarowych, pożarniczych etc.

Dalsze zgłoszenia wystawców przyjmuje: Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach, ul. Stawowa 14, Tel. 18-68 i 71.

Stała wystawa maszyn i narzędzi rzemieślniczych. Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu organizuje stałą wystawę, mającą na celu dokładne zapoznanie się rzemieślników z potrzebami im maszynami, narzędziami i przyborami produkcji firm krajowych. Otwarcie wystawy ma nastąpić w dniu

10 maja br. Termin składania deklaracji upływa dnia 30-go kwietnia br.

Informacji udziela: Biuro Izby Rzemieślniczej Grudziądz lub Izba Rzemieśln. Wilno, Niemiecka 25.

Pokazy betoniarskie dla rolników pod egidą Portland Cementu. Przemysł cementowy, dążąc do podniesienia poziomu kulturalnego kraju, którego najwymowniejszym wyrazem jest nowoczesne budownictwo, zwłaszcza wiejskie, urządza podczas Targów Poznańskich specjalny pokaz betoniarski dla rolników.

Pokaz obejmie specjalne kursy na terenie Targów pod przewodnictwem najwybitniejszych fachowców i uwzględniając wyrób dachówki, studni, okólnika, gnojownika i in.

Wystawa samochodów „Citroen“. Polska Spółka Samochodów „Citroen“ zorganizowała w Warszawie przy ul. Bagatela, trzecią wielką wystawę samochodów, montowanych w fabryce krajowej, jakoteż przygotowała ciekawą dokumentację filmową z historii automobilizmu i najnowszych metod produkcji seryjnej. Wstęp na wystawę bezpłatny.

Zniżki kolejowe na Międzynarodowe Targi Paryskie. Jak donosi konsulat francuski w Katowicach, kupcy, przemysłowcy i podróżujący, pragnący uzyskać 50% zniżkę na kolejach francuskich oraz 25% na kolejach niemieckich, winni wykupić w Konsulacie kartę legitymacyjną w cenie 2.— zł. Bliższe szczegóły w Izbie — prosimy powołać się na nr. 2913.

Międzynarodowa Wystawa Kolonialna w Paryżu. Izba Handlowa w Katowicach otrzymała kilkanaście ulotek informacyjnych o Międzynarodowej Wystawie Kolonialnej w Paryżu w języku francuskim. Wystawa ta została obesłana przez Belgię, Brazylię, Danję, Stany Zjednoczone, Włochy, Niemiec i Portugalję, które wybudowały własne pawilony; pozatem biorą w niej udział Hindostan i Palestyna, jakoteż Wielka Brytania, Grecja, Persja, Argentyna, Kanada, Afryka Południowa i cały szereg kolonii francuskich. Wystawa ta dzieli się na sekcję ogólną, sekcję poszczególnych kolonii francuskich, krajów protegowanych i mandatowych oraz sekcję cudzoziemskie. Bliższe informacje w Izbie.

Rynki i ceny

Przeciętne ceny na cynk i ołów za miesiąc marzec br.

Cynk surowy	za 1000 kg	658,19 zł
Cynk rafinowany	„ „ „	690,71 „
Blacha cynkowa	„ „ „	953,70 „
Ołów hutniczy, miękki rafinowany	„ „ „	660,72 „
Blacha ołowiana	„ „ „	985,85 „
Rury ołowiane	„ „ „	985,85 „
Bury z twardego ołowiu	„ „ „	1072,55 „
Drut ołowiany normalnej grubości	„ „ „	985,85 „
Śrut miękki	„ „ „	1321,81 „
Minja ołowiana	„ „ „	1257,15 zł
Glejt ołowiana w łuskach	„ „ „	1170,45 „
Srebro	za 1 kg	78,23 „

Wskaźnik kosztów utrzymania na Górnym Śląsku. Komisja Parytetyczna przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim ustaliła na posiedzeniu w dniu 31 marca br. następujące zmiany w kosztach utrzymania rodziny pracowniczej za czas od 28 lutego do 31 marca br.:

Suma kosztów wyżywienia, oświetlenia, opału i mieszkania wynosi w dniu 31 marca br. 147,21 zł, zaś w dniu 28 lutego br. 146,04 zł, czyli zwyżka o 0,81%. Suma kosztów odzieży, bielizny i obuwia bez zmiany. Natomiast łączne koszty utrzymania w dniu 31 marca br. 176,32 zł, w dniu 28 lutego br. 175,15 zł, czyli zwyżka o 0,67%.

Zniżka cen papieru rotacyjnego wynosi 7½%, innych gatunków 4—8%.

Katowicki Handel Drzewa

Schiffer i Freund

Katowice

Skład drzewa dębowego, stolarskiego i dębowych deszczulek posadzkowych

Biuro i Skład: Sobieskiego-Zabrska

Telefon 471 i 2763

Rejestr sądowy

W tut. rejestrze handlowym A przy firmie 474 — Śląskie Zakłady Stolarskie w Słupnej — zapisano w dniu 3. II. 1931 r., że jawna spółka handlowa wskutek wystąpienia ze spółki Andrzeja Twardzika, który przystąpił do spółki w dniu 6. VIII. 1930 r., wygasła. Spółnik Emil Zaenger prowadzi interes nadal pod dotychczasową firmą.

Sąd Grodzki w Mysłowicach.

W tut. rejestrze handlowym A pod L. 487 zapisano w dniu 27 marca 1931 r. firmę „Tonneau“ Górnośląska Fabryka Beczek i Skrzyń, Abram Willman, w Małej Dąbrówce. Właścicielem jest Abram Willman w Niezdarze, pow. Będzin.

Sąd Grodzki w Mysłowicach.

Uchwała. Postępowanie upadłościowe do majątku Spółki z ogr. por. „Unia Budowlana“ Tow. robót inżyniersko-budowlanych w Katowicach, ul. Opolska 15, zastanawia się dla braku masy wystarczającej na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego a równocześnie żaden z wierzycieli nie oświadczył gotowości złożenia zaliczki wystarczającej na pokrycie kosztów masalnych.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1093 wpisano w dniu 12 marca 1931 przy firmie Krajowy Szamot, sp. z ogr. odp. w Katowicach, że uchwałą spółników z dnia 15 stycznia 1931 zmieniono § 1 statutu w ten sposób, że siedzibą spółki są Łazy pow. Zawierciański. Zygmunt Ingster ustąpił ze zarządu a w miejsce tegoż ustanowiony został kierownik spółki Maurycy vel Moses Ingster handlowiec w Łazach pow. Zawierciański.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 382 wpisano w dniu 2 kwietnia 1931 przy firmie „Sam“ Spółka Akcyjna Münstermann w Katowicach, że prokura Dr. Emila Berulli i inż. Jerzego Piłłnika wygasły.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2665 wpisano w dniu 16 lutego 1931 jawną spółkę handlową pod firmą „Klewa“ Dom Handlowo Komisowy Wachsberger i Ska Katowice. Osobiste odpowiedzialnymi spółnikami są: Jakób Wachsberger, kupiec z Katowic, Otto Kleinberg kupiec z Katowic. Spółka rozpoczęła swe czynności dnia 1 stycznia 1931. Do zażycia spółki są upoważnieni tylko obaj spółnicy łącznie.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 382 wpisano w dniu 5 marca 1931 przy firmie „Sam“ Spółka Akcyjna Münstermann w Katowicach, że uchwałą walnego zebrania akcjonariuszów z dnia 29 marca 1930 r. postanowiono podwyższyć kapitał zakładowy o kwotę 100.000 złotych czyli do kwoty 700.000 złotych. Podwyższenie przeprowadzono przez wydanie 100 sztuk akcji opiewających na okaziciela i po 1000 zł każda. W związku z tem uchwalono na walnym zebraniu w dniu 26. IX. 1930 zmianę § 4 statutu spółki.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 977 wpisano w dniu 1 kwietnia 1931 r. przy firmie Huta „Pokój“ Śląskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, S. A. Friedenshütte, Schlesische Berg und Hüttenwerke Aktiengesellschaft, Huta „Pokój“ Société Anonyme des mines et forges de Silésie Katowice, że prokurent Alfred Meyer dyrektor górniczy zmarł, a zastępcą członka zarządu dyrektor kopalni Tadeusz Stadnikiewicz wstąpił z urzędu.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 398 wpisano w dniu 27 marca 1931 przy firmie Poldruk Zakłady Drukarskie, sp. z ogr. odp. w Katowicach, że likwidacja ukończona — firma wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2215 wpisano w dniu 24 marca 1931 przy firmie M. de Brousse, Biuro transportu międzynarodowego, właściciel Maurice de Brousse w Paryżu, Katowice, że Karol Proske handlowiec z Katowic i Emil Keppeler ekspedytor z Katowic mają prokurę łączną. Prokura Aenille Moreau wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2174 wpisano w dniu 5 listopada 1930 przy firmie Marticke i Ska, Katowice, że właścicielami przedsiębiorstwa są: Abram Grajcar z Sosnowca i Izrael Posner z Katowic, i że umową z dnia 28. X. 1930 r. sprzedał Kazimierz Sikorski swe przedsiębiorstwo wraz z firmą Izraelowi Posnerowi i Aramowi Grajcarowi zezwalając na prowadzenie firmy pod dotychczasową nazwą. Przejęcie przez nowonabywców wierzytelności i zobowiązań spółki uzasadnionych prowadzeniem interesu jest wykluczone. Firmę podpisują obaj spółnicy łącznie.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Uchwała. Postępowanie upadłościowe co do majątku Jenny Reifer w Katowicach, ul. Mariacka 13, zastanawia się dla braku masy upadłościowej odpowiedniej kosztom postępowania a wierzyciel nie oświadczył gotowości złożenia zaliczki wystarczającej na pokrycie kosztów masalnych.

Katowice, dnia 25 marca 1931 r.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2538 wpisano w dniu 1 kwietnia 1931 przy firmie Niedźwiecki i Ska Odlewnia Żelaza w Katowicach, że jedynym właścicielem przedsiębiorstwa jest Gustaw Tielk kupiec z Katowic ulica Piłsudskiego 44, oraz, że przez oświadczenie Gustawa Tielka z dnia 12 lutego 1931, iż po myśli § 142 kodeksu handlowego przejmie firmę wraz z aktywami i pasywami spółniczką firmy. Laura Niedźwiecka została ze spółki wykluczona. Gustaw Tielk przejął przedsiębiorstwo wraz z aktywami i pasywami bez likwidacji.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1114 wpisano w dniu 12 marca 1931 firmę Centralne Biuro Sprzedaży Przewodów „Centroprewód“, sp. z ogr. odp. z siedzibą w Warszawie, Oddział w Katowicach. Celem przedsiębiorstwa spółki jest zabezpieczenie poszczególnym spółnikom możliwie równomiernego zatrudnienia, 2. obniżenie kosztów produkcji przez jej ujednolinitanie, 3. wykorzystanie odległości fabryk od miejsca zapotrzebowania w celu osiągnięcia oszczędności w transporcie, 4. komisowa sprzedaż przewodów elektrycznych, 5. zwalczanie zagranicznej konkurencji dla uniemożliwienia importu. Kapitał zakładowy spółki wynosi 280.000,— zł Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Umowę spółki zawarto dnia 6 listopada 1930. Spółka posiada jednego lub więcej kierowników. W ostatnim wypadku Spółkę zastępują albo 2 kierownicy łącznie, albo kierownik łącznie z prokurentem. Tadeusz Żerański z Warszawy, ul. Śniadeckich 11 jest jedynym kierownikiem Spółki. Prokurentami ustanowiono: 1. Juliusza Grünbauma z Warszawy, ul. Senatorska 36, 2. Bohdana Lubnińskiego z Warszawy, ul. Bochuńska 1, 3. Edmunda Neugebauera z Warszawy, ul. Marszałkowska 94, którzy otrzymali prokurę łączną z tem, że podpisują firmę we dwóch łącznie. Ogłoszenia spółki mają miejsce w „Monitorze Polskim“

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego A. 2671 wpisana została w dniu 18 marca 1931 firma „Kino Union“ Gustaw Szmidt Katowice i jej właściciel Gustaw Szmidt kupiec z Szopienic. Aleksander Braunschweig kupiec z Katowic ma prokurę.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1113 wpisano w dniu 5 marca 1931 firmę Śląskie Towarzystwo Budowlane, sp. z ogr. odp. z siedzibą w Nowej Wsi. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest prowadzenie budowli ziemnych i nadziemnych. Kapitał zakładowy wynosi 20,000,— złotych. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością opiera się na umowie z dnia 19 stycznia 1931. Kierownikiem spółki jest Jerzy Nenwich budowniczy w Nowej Wsi ulica 3-go Maja 92, który jest uprawniony do samodzielnego zastępowania spółki.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 885 wpisano w dniu 27 marca 1931 przy firmie „Rostschutz - Rdzachron“, sp. z ogr. odp. w Katowicach, że uchwałą spółników z dnia 28 listopada 1929 zmieniono § 10 statutu spółki, który obecnie brzmi: Spółkę zastępuje 2 kierowników łącznie lub jeden kierownik łącznie z prokurentem. Kierownik Paweł Przykłęk Frankowski ustąpił a w jego miejsce został ustanowiony kierownikiem spółki dyrektor Antoni Balcer z Katowic. Prokurę otrzymał Stanisław Pilzer z Katowic.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 885 wpisano w dniu 27 marca 1931 przy firmie Rostschutz - Rdzachron, sp. z ogr. odp. w Katowicach, że uchwałą Walnego Zebrania spółki z dnia 6 lutego 1930 uchwalono statut w nowym brzmieniu (zmieniono §§ 3—11 dotychczasowego statutu spółki). Spółkę zastępuje dwóch kierowników łącznie lub jeden kierownik łącznie z jednym prokurentem. Dotychczasowy członek dyrektor zarządu Balcer Antoni ustąpił a w jego miejsce mianowano dyrektora Pawła Przykłęk - Frankowskiego w Katowicach. Przedmiotem spółki jest: a) handel komisowy środkami rdzachronieniami wszelkiego rodzaju i zastępstwa, b) prowadzenie przedsiębiorstwa czyszczenia konstrukcji żelaznych i t. d. od rdzy i pokrywania tych konstrukcji i t. d. środkami rdzachronnemi, c) fabrykacja i sprzedaż wszelkiego rodzaju preparatów rdzachronnych, eksploataowanie własnych i innych patentów, d) eksploataowanie na czas trwania spółki wszystkich praw, które przysługują lub jeszcze przysługiwać będą dyrektorowi Karolowi Bittinerowi z jego stosunku do Chemische Werke A. G. Oderberg. Prawa te wnosi dyrektor Bittiner do spółki bez zastrzeżeń i bez odszkodowania. To samo dotyczy też praw, które p. Bittinerowi przysługują do istniejących już względnie mających powstać firm siostrzanych lub koncernowych firmy Chemische Werke A. G. Oderberg w Polsce i Gdańsku. Prokura Stanisława Pilzera w Katowicach wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 520 wpisano w dniu 28 marca 1931 przy firmie Śląski Zakład Kredytowy S. A. w Bielsku Oddział w Katowicach, że prokurent Stanisław Wołyła z Katowic ustanowiony został wicedyrektorem Spółki z prawem podpisu tak za Centralę w Bielsku, Oddział w Katowicach jakoteż Ekspozyturę w Cieszynie, wobec czego prokura jego wygasła.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1024 wpisano w dniu 19 grudnia 1930 przy firmie „Neon“ spółka dla nowości technicznych, sp. z ogr. odp. w Katowicach, że uchwałą zebrania spółników z dnia 14 maja 1930 odwołano dotychczasowego kierownika spółki inż. Wojciecha Wachlowskiego ze Szczakowicy.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Do rejestru handlowego B. 1104 wpisano w dniu 16 stycznia 1931 firmę „Katomasz“ Katowicka Fabryka Maszyn S. A. w Katowicach. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest fabrykacja i sprzedaż wyrobów żelaznych i metalowych, zwłaszcza maszyn i ich części składowych, rurociągów i armatur oraz udział w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych tego samego rodzaju i zastępstwo takich przedsiębiorstw. Kapitał zakładowy spółki wynosi 250,000,— zł i jest podzielony na 250 akcji wartości nominalnej po 1000 złotych. Akcje opiewają na okaziciela. Spółka Akcyjna. Spółka opiera się na umowie spółkowej z dnia 17 grudnia 1930. O ile zarząd składa się z jednej osoby, to ta zastępuje spółkę samoistnie, o ile zarząd składa się z więcej osób, to zastępuje spółkę zarząd w liczbie najmniej dwóch członków zarządu lub też jeden członek zarządu z jednym prokurentem razem. Zarząd spółki stanowią: Józef Warzecha z Katowic, ul. Plebiscytowa 4, Maksymilian Müller z Katowic, ul. Hutnicza 4. Pismem przeznaczonem do ogłoszeń spółki jest Monitor Polski. W pierwszych sześciu miesiącach każdego roku operacyjnego musi być zwołane walne zebranie akcjonariuszów przez jednorazowe ogłoszenie w organie spółki. Nie naruszając przepisu § 254 kod. handlowego do zwołania walnego zebrania będą władni tak Zarząd jak i Rada Nadzorcza. Założycielami spółki są: 1. przemysłowiec Wojciech Kosik z Katowic II, 2. kupiec Alojzy Wyciszczak z Tarn. Gór, 3. przemysłowiec Dr. Józef Klameth z Katowic, 4. Kupiec Henryk Stattler z Sosnowca, 5. inżynier Hugon Jende z Mysłowic. Założyciele przyjęli wszystkie akcje. Członkami Rady nadzorczej są: 1. dyrektor Adolf Jankowski, 2. adw. Paweł Kopocz, 3. dyrektor Maksymilian Janotta wszyscy z Katowic. Wszelkie załączone do zgłoszenia spółki w szczególności sprawozdanie z wyników badania dokonanego przez Zarząd i Radę Nadzorczą można przeglądać w Sądzie w godzinach urzędowych.

Sąd Grodzki w Katowicach.

Wykaz wniosków o otwarcie konkursu w okręgu Izby Handlowej w Katowicach.

Katowice

Teofil Balcerowicz, Restauracja Ostrowid i Sala Śląska, Katowice, ul. Poprzeczna 12 — otwarto 10. III. 31.

Drukarnia Ofsetowa Sp. z o. o., Katowice — dochodzenia wstępne.

Aleksandroff Józef Mokowitz — dochodzenia wstępne. Mokowitz — dochodzenia wstępne.

„Ceres“, Przedsiębiorstwo Elektryczne Sp. z o. o., Katowice, — odstąpiono Sądowi Okręgowemu w Radomiu.

Steinhauer i Ska. Sp. z o. o., Katowice — dochodzenia wstępne.

„Żelbeton“ Przedsiębiorstwo Budowlane na Śląsku, Katowice — dochodzenia wstępne.

Królewska Huta

Weltz Fryderyk Wilhelm, Król. Huta, ul. 3-go Maja 6 — otwarto 24. III. 31.

Tow. Akc. dla budowy kopalń i szybów, Król. Huta — otwarto 31. III. 31.

Sarwas Wilhelm, Brzeziny Śl. — otwarto 8. IV. 31.

Brodacka Zofia, Król. Huta, ul. M. Piłsudskiego 1 — otwarto 20. III. 31.

Mysłowice

Adamski Michał, Księgarnia Polska, Mysłowice, ul. Pszczyńska — otwarto 9. IV. 31.

**Wykaz dłużników, którzy złożyli przysięgę wyjawienia
względnie przeciw którym wydano nakaz aresztowania
w okręgu Izby Handlowej w Katowicach.**

Katowice

Abraham i Ida Hermele, Katowice, ul. Dyrekcyjna 11 — nakaz aresztowania.
Artur Kochene, Katowice, ul. Kochanowskiego 6 — nakaz aresztowania.
Reinhard Lindner, Katowice, ul. Wojewódzka 22 — złożył przysięgę.
Antoni Quell, Katowice, ul. Szopena 4 — nakaz areszt.
Czesław Raczek, Katowice, ul. Wojciechowskiego 74 — nakaz aresztowania.
Józef Standura, Katowice, ul. Markiefki 56 — złożył przysięgę.
Stanisław Gólak, Katowice, ul. Barbary 8 — złożył przysięgę.
Maks Słowik, Katowice, ul. Kościuszki 42 — nakaz aresztowania.
Jan Rzepka, Katowice, ul. Dąbrowskiego 2 — złożył przysięgę.
Jerzy Paździor, Siemianowice, ul. Bytomska 2 — nakaz aresztowania.
Ludwik Bojdoł, Katowice, ul. Wojewódzka 21 — złożył przysięgę.
Roman Misiek, Siemianowice, ul. Sobieckiego 28 — złożył przysięgę.
Edmund Między, Wełnowiec, ul. Piastowska — nakaz aresztowania.
Józef Mustiałowski, Katowice, ul. Gliwicka 3 — złożył przysięgę.
Pepi Kamieńska, Katowice, ul. Stanisława 8 — złożył przysięgę.
Franciszka Falkus, Halemba, ul. 3-go Maja 118 — złożył przysięgę.
Ludwik Faerber, Katowice, ul. Andrzej'a 2 — nakaz aresztowania.
Wilhelm Bores, Katowice, ul. Marjacka 19 — nakaz aresztowania.
Michał Birnbaum, Katowice, ul. Wojciechowskiego 17 — złożył przysięgę.
Janusz Bernatt, Katowice, pl. Miarki 8 — nakaz areszt.
Jan Kołodziej, Kochłowice, ul. Radoszowska 48 — nakaz aresztowania.
E. W. Bauman, Katowice, ul. Damrota 8 — nakaz areszt.
Józef Eisenstein, Katowice, ul. Młyńska 35 — nakaz aresztowania.
Lola Eisenstein, Katowice, ul. Młyńska 35 — nakaz aresztowania.
Ryszard Gołowski, Katowice IV, ul. Hetmańska 5 — nakaz aresztowania.
Józef Jabłonka, Katowice II, ul. Paderewskiego — nakaz aresztowania.
Stefan Krieger, Katowice, ul. Kochanowskiego 16 — nakaz aresztowania.
Bayer Hieromina, Katowice III, ul. Wojciechowskiego nr. 84 — nakaz aresztowania.
Erlich Bertold, Katowice, plac Wolności 9 — nakaz aresztowania.
Marta Goetz, Katowice, ul. Fabryczna 4 — nakaz areszt.
Salo Schindler, Katowice, ul. Zielona 2 — nakaz areszt.
Paweł Krzyżowski, Katowice ul. Wojewódzka 28 — nakaz aresztowania.
Ch. Bomsia, Katowice, ul. Krzywa 3 — nakaz areszt.
Jan Stisch, inż., Katowice, ul. Kościuszki 17 — złożył przysięgę.

Katowice

Maria Słabik, Siemianowice, ul. Śmiałowskiego 14 — nakaz aresztowania.
Alfred Liersch, Katowice III, ul. Narutowicza 8 — nakaz aresztowania.
Ernest Schutz, Nowa Wieś — nakaz aresztowania.
Artur Kochany, Katowice, ul. Kochanowskiego 6 — nakaz aresztowania.
Emil Łukaszczyk, Katowice, ul. Francuska 20 — nakaz aresztowania.
Jakób Patuszka, Katowice II, ul. Krakowska 128 — nakaz aresztowania.
Emil Womiczek, Katowice, ul. Francla 6 — nakaz areszt.
Edyta Morawiec, Katowice, ul. M. Piłsudskiego 28 — nakaz aresztowania.
H. Ringler, Katowice, ul. Kochanowskiego 12 — nakaz aresztowania.
Walter Bury, Wełnowiec — nakaz aresztowania.
Michał Dorlich, Katowice, ul. Kilińskiego 20 — nakaz aresztowania.
Dora Blaustein, Katowice, ul. Wodna 4 — nakaz areszt.
Hermann Albilt, Katowice, ul. Wojewódzka 29 — nakaz aresztowania.
Jan Albilt, Katowice, ul. Wojewódzka 29 — nakaz aresztowania.
Herman Fajtelbaum, Katowice, ul. Kościuszki 14 — nakaz aresztowania.
Waleska Albilt, Katowice, ul. Wojewódzka 29 — nakaz aresztowania.
Józef Skoluda, Katowice, ul. Konopnickiej 2 — nakaz aresztowania.
Wysocki Franciszek, Katowice, ul. Starowiejska 3 — nakaz aresztowania.
Romuald Dotkiewicz, Katowice, ul. Poprzeczna 10 — nakaz aresztowania.
Jan Szczerba, Siemianowice, ul. Bytomska 79 — złożył przysięgę.
Szary Jan, Katowice II, ul. Krakowska 75 — złożył przysięgę.
Karol Burghammer, Katowice, plac Dr. Rostka 2 — złożył przysięgę.
Stanisław Pyrek, Kochłowice, ul. Radoszowska 3 — złożył przysięgę.
Henryk Linzner, Katowice II, ul. Krakowska 92 — złożył przysięgę.
Franciszek Kotas, Katowice-Brynów, ul. Kochłowicka nr. 6 — złożył przysięgę.
Jan Ciba, Katowice III, ul. Anioła 8 — złożył przysięgę.
Zofia Ciba, Katowice III, ul. Anioła 8 — złożył przysięgę.
Wiktor Sobczyk, Katowice III, ul. Janasa 11 — złożył przysięgę.
Emilia Katz, Katowice-Dąb, ul. Król-Hucka 168 — złożył przysięgę.
Maksymilian Chmielewski, Katowice, ul. Kościuszki 22 — złożył przysięgę.
Franciszek Manowski, Katowice, ul. św. Jana 10 — złożył przysięgę.
Piotr Wójcik, Bykowina — złożył przysięgę.
Józef Bergel, Katowice, ul. Kościuszki 26 — złożył przysięgę.
Franciszek Goetz, Katowice, ul. Krakowska 68 — złożył przysięgę.
Eufemja Stacha, Katowice, ul. M. Piłsudskiego 35 — złożył przysięgę.
Alojzy Jończyk, Siemianowice, ul. Mickiewicza 1 — złożył przysięgę.

Katowice

Oswald Lupart, Katowice, Karbowa 46 — złożył przysięgę.

Królewska Huta

Zyłka Gertruda, Król. Huta, ul. 3-go Maja 103 — złożył przysięgę.
 Bedbarek Kurt, Król. Huta, Ligota Górnicza 44 — złożył przysięgę.
 Klimoszek Jadwiga, Król. Huta, ul. Pudlerska 9 — złożył przysięgę.
 Biegańska Stanisława, Wielkie Hajduki, ul. Kościelna nr. 42 — złożył przysięgę.
 Głomb Emanuel, Wielkie Hajduki, Kolonia Mościckiego nr. 247 — złożył przysięgę.
 Lubos Zofja, Król. Huta, ul. Styczyńskiego 41 — złożył przysięgę.
 Pelka Sylwester, Świętochłowice, ul. 3-go Maja 21 — nakaz aresztowania.
 Bannert Henryk, Król. Huta, ul. Hajducka 42 — złożył przysięgę.
 Natan Juliusz i Róża, Król. Huta, ul. Bytomska 23 — nakaz aresztowania.
 Woszyk Katarzyna, Król. Huta, ul. Wandy 23 — złożył przysięgę.
 Piszek Edward, Król. Huta, ul. Kopernika 4 — złożył przysięgę.
 Pinczewski Abraham, Król. Huta, ul. Wolności 40 — nakaz aresztowania.
 Trela Piotr, Świętochłowice, ul. Kolejowa 16 — złożył przysięgę.
 Matuszewski Sylwester, Katowice, ul. Polna 32 — złożył przysięgę.
 Bartodziej Mateusz, Chropaczów, ul. Kościelna 31 — złożył przysięgę.
 Gothelf Eryk, Nowe Hajduki, ul. 3-go Maja 39 — złożył przysięgę.
 Nowak Stanisław, Król. Huta, ul. Pudlerska 6 — nakaz aresztowania.
 Jaskółka Paweł, Król. Huta, ul. Dworcowa 1 — złożył przysięgę.
 Duda Walter, Chorzów, ul. Królowej Jadwigi 1 — złożył przysięgę.
 Prymula Ryszard, Lipiny, ul. Bytomska 41 — złożył przysięgę.
 Grünberg Szymon i Henryka, Klimzowiec, ul. Hajducka 82 — złożył przysięgę.
 Łazynger Izak, Król. Huta, ul. Szpitalna 4 — nakaz aresztowania.
 Rennert Brunon, Król. Huta, ul. Łukaszczyka 11 — złożył przysięgę.
 Zimmerman Erwin, Wielkie Hajduki, ul. Krakowska 50, nakaz aresztowania.
 Staniczek Rozalia, Świętochłowice, ul. Kolejowa 19 — nakaz aresztowania.
 Hajek Hubert, Król. Huta, ul. Szopena 14 — nakaz aresztowania.
 Pernik Szymon, Król. Huta, ul. Wolności 5 — złożył przysięgę.
 Filipowicz J., Król. Huta, ul. Miarki 8 — nakaz aresztowania.
 Kempier Maks, Król. Huta, ul. Mickiewicza 44 — nakaz aresztowania.
 Rój Marja, Król. Huta, ul. 3-go Maja 103 — złożył przysięgę.
 Brukisz Franciszek, Świętochłowice, ul. Kolejowa 18 — złożył przysięgę.

Katowice

Podstawski Walenty, Lipiny, ul. Król.-Hucka 1 — nakaz aresztowania.
 Jarzębicki Edward, Król. Huta, ul. Wandy 54 — złożył przysięgę.
 Szolc Walenty, Król. Huta, ul. Łukaszczyka 20 — złożył przysięgę.
 Lukowska Wiktoria, Król. Huta, ul. Mieleckiego 23 — złożył przysięgę.
 Pelka Sylwester, Świętochłowice, ul. 3-go Maja 21 — złożył przysięgę.
 Szymura Paweł, Nowe Hajduki, ul. 3-go Maja 37 — złożył przysięgę.
 Kaczmarek Paweł, Król. Huta, Ligota Górnicza 27 — nakaz aresztowania.
 Romański Ludwik, Lipiny, ul. Szkolna 18 — złożył przysięgę.
 Salbert Jan, Wielkie Hajduki, ul. Krakowska 93 — złożył przysięgę.
 Gelband Mendel, Król. Huta, ul. 3-go Maja 38 — złożył przysięgę.

Żory

Franciszek Griman, Żory, Kleszczówka — złożył przysięgę.
 Hruzik Bonifacy i żona jego Małgorzata, Żory, ul. Murarska — egzek. bezsk.
 Napieralska Bronisława, Rudziczka pow. Pszczyna — egzek. bezsk.
 Wilibald Hupka, Osiny koło Żor —
 Jan Szeja, Zazdrość — złożył przysięgę.
 Jan Oleś, Rowień — złożył przysięgę.
 Ryszard Jończyk, Żory — nakaz aresztowania.

Wodzisław

Kühn Ignacy, Czyżowice — nakaz aresztowania.
 Kisiel Szymon, Mszana, Granica — złożył przysięgę.

Mysłowice

Jadwiga Bajer, Szopienice-Roździeń, ul. Hutnicza 35 — nakaz aresztowania.
 Jakób Burzyński, Brzezinka, ul. Krakowska 40 — nakaz aresztowania.
 Jerzy Szopa, Mysłowice — złożył przysięgę za firmę Centawer Sp. kon.
 Wiktoria Empfinger, Brzęczkowice — nakaz aresztowania.
 Piotr Feliks, Mysłowice, ul. Krakowska — złożył przysięgę.
 Marja Jaromicka, Nikiszowiec, ul. Poprzeczna 1 — złożył przysięgę.
 Jan Bąbała, Szopienice, ul. Wodna 7 — złożył przysięgę.
 Wiktor Fabian, Mysłowice — złożył przysięgę.
 Augustyn Gad, Mysłowice, Klaszki — nakaz aresztowania.
 Emil Kawa, Słupna, ul. Krakowska 48 — nakaz aresztowania.
 Jan Kuczowin, Imielin — nakaz aresztowania.
 Mieczysław Knapik, Mysłowice, ul. Powstańców 7 — nakaz aresztowania.
 Franciszek Konieczko, Mysłowice, ul. Klemana 1 — złożył przysięgę.

Mikołów

Oskar Bartoszek, Mikołów — złożył przysięgę.
 Paweł Krzyżowski, Tychy — złożył przysięgę.
 Władysław Kaman, Piotrowice — złożył przysięgę.
 Paweł Knop, Piotrowice — złożył przysięgę.

Mikołów

Karol Rzychoń, Mikołów — złożył przysięgę.
 Bronisława Lupa, Łazska-Górne — złożył przysięgę.
 Franciszek Nikodem, Piotrowice — złożył przysięgę.
 Stanisław Moron, Mokre — złożył przysięgę.
 Jadwiga Polok, Kostuchna — złożył przysięgę.
 Jan Przybytek, Podlesie — złożył przysięgę.
 Wilhelm Palka, Mokre — złożył przysięgę.
 Wincenty Pająk, Mała-Dąbrówka — złożył przysięgę.
 Stefan Remblewski, Mikołów — złożył przysięgę.
 Helena Szymiczkowa, Orzesze — złożył przysięgę.
 Anna Szymura, Orzesze — złożył przysięgę.
 Wiktor Smoczok, Mikołów — złożył przysięgę.
 Paweł i Anna z domu Gnitkowic Szyma, Śmiłowice — złożył przysięgę.
 Karol Wieczorek, Mikołów — złożył przysięgę.
 Alojzy Zagrodzki, Łaziska Średnie — złożył przysięgę.

Pszczyna

Cieludowski Jan, Studzienice — złożył przysięgę.
 Przewoźnik Jan, Zawadka — złożył przysięgę.
 Ryt Jan, Pszczyna — złożył przysięgę.
 Obetkoń Paweł, Goczałkowice — złożył przysięgę.
 Hudzikowski Jan, Boiszowy — złożył przysięgę.
 Niederliński Wilhelm, Bieruń Stary — złożył przysięgę.
 Karwat Paweł, Bieruń — złożył przysięgę.
 Miska Klemens, Łęczyny — złożył przysięgę.

Grzechnik Józef, Studzienice — złożył przysięgę.
 Kampa Angela, Wola — złożył przysięgę.
 Palka Jan, Pszczyna — złożył przysięgę.
 Janko Alojzy, Wisła Mała — złożył przysięgę.

Tarnowskie Góry

Strączek Feliks, Tarnowskie Góry, ul. Krakowska 10 — złożył przysięgę.
 Cieśla Wawrzyń, Wielkie Piekary, ul. Purkopa 3 — złożył przysięgę.
 Górniok Anna, Szarlej, ul. 3-go Maja — złożył przysięgę.
 Kopieczny Benedykt i Eleonora, Rojca — złożył przysięgę.
 Witek Szymon, Nowe Repty — złożył przysięgę.
 Błazy Stanisław, Radzionków, ul. Macieja 1 — złożył przysięgę.
 Chudy Jan, Tarnowskie Góry, ul. Powstańców 11 — złożył przysięgę.
 Korfanty Bernard, W. Piekary — złożył przysięgę.
 Lisek Jerzy, Tarnowskie Góry — złożył przysięgę.
 Szwinge, Tarnowskie Góry, ul. Ratuszowa 11 — złożył przysięgę.
 Brzozowski Józef, Piaseczna — złożył przysięgę.
 Sosna Karol, Tarnowskie Góry, ul. ks. Ficka 6 — złożył przysięgę.
 Kaczmarek Joanna, Rojca — złożył przysięgę.

Miejska Kasa Oszczędności w Katowicach

Dział bankowy: ulica Pocztowa 16 (róg ul. Pocztowej i Dworcowej)

Wpłatnia wkładów oszczędnościowych: ulica Pocztowa 7 (obok głównej poczty)

Wpłatnie dalsze: w budynkach Magistratu w Bogucicach, Załężu, Dębnie i Ligocie

Instytucja bankowa prawa publicznego o popularnej pewności przyjmuje **oszczędności**

począwszy od 1 zł

także w dolarach amerykańskich za oprocentowaniem do

9 $\frac{1}{4}$ $\frac{0}{10}$

Rachunki bieżące i książeczki czekowe Miejskiej Kasy Oszczędności miasta Katowice posiadać powinien każdy **kupiec, przemysłowiec i rzemieślnik**

Za zobowiązania Miejskiej Kasy Oszczędności w Katowicach odpowiada miasto Katowice całym swym majątkiem wynoszącym przeszło sto milionów zł. Dyskontujemy weksle i udzielamy pożyczek na dogodnych warunkach.

Przy wkładach zapewniamy najściślejszą tajemnicę

Kasa jest czynna od godz. 8 $\frac{1}{2}$ rano do godz. 13 $\frac{1}{2}$ po południu, oraz od godz. 17-tej po poł. do godz. 19 $\frac{1}{2}$ wiecz.

Największe przedsiębiorstwo motocyklowe

M. Smuda

Reprezentacja najslawniejszych
motocykli świata

Koncesjonowana szkoła
szoferska

Specjalne warsztaty

Katowice, ul. Jordona 10, Telefon 811, 2813

„DEGES“

Spółka Akcyjna

Katowice, Wojewódzka 21 - Telefon 671 i 2000

P o l e c a :

Chemikalia chem. czyste i techn. - Kwasy chem. czyste i techn. - Amonek węglany (Ammon. carbonic.) - Azotan srebra - Chlorek cynku 98,100% - Kalafonję krajową i zagraniczną - Siarkę w kawałkach i mieloną - Wodę utlenioną chem. czysta i techn. - Żelazocjanek potasu (Kal. ferrocyanat. flav.) - Farby, lakiery, pokosty, formalinę 40% itd. - Środek dezynfekcyjny „Salforkose“

Sprzedaż tylko hurtowna!

Redaktion u. Geschäftsstelle: Handelskammer in Katowice, Plac Wolności 8, Tel. Nr. 237, 2082, 2261 * Scheckkonto P. K. C. Katowice Nr. 304 014 * Preis der Einzelnummer: zł 1 * Bezugspreis im Inlande für ein Vierteljahr zł 6,00; halbjährlich zł 11,00, jährlich zł 22,00; im Auslande 50 Proz. Zuschlag * Anzeigenpreise werden auf Wunsch durch die Geschäftsstelle mitgeteilt

*

KATOWICE, 24. APRIL 1931

*

Finanzwesen

Die Tätigkeit der Staatlichen Agrarbank. Die Tätigkeit der Staatlichen Agrarbank (Państwowy Bank Rolny) im Jahre 1930 kommt am Jahresschluss in folgenden Ziffern zum Ausdruck:

Kurzfristiger Kredit 282,4 Millionen Zł; im Vergleich zum Vorjahre betrug die Zunahme auf diesem Gebiete 34,2 Millionen; hierbei ist bemerkenswert, dass der Wechseldiskont anstieg (von 70,4 auf 111,6 Millionen), desgleichen die Summe der durch Wechsel und andere Urkunden gesicherten Darlehen von 128,9 auf 144, während der Warenkredit zurückging (von 45,5 auf 26,5). Der Höhepunkt der Erteilung kurzfristigen Kredits fiel in den Monat Oktober mit 329 Millionen Zł.

Langfristiger Kredit 322,45 Millionen Zł (Ende 1929: 260,7); diese Kreditform kam hauptsächlich der Parzellierung und der Zusammenlegung von Grundstücken zugute.

Die Spareinlagen in der Postsparkasse. Ende März betrug die Summe der Spareinlagen in der PKO. 249.181.978 Zł

(einschliesslich der valorisierten rund 283 Millionen Zł). Im Vergleich zum Vormonat ergibt sich eine Zunahme von 7,9 Millionen. Die Zahl der Sparbücher erhöhte sich um 14.520 auf 659.851.

Die Wechselproteste. Nach den Angaben des Statistischen Hauptamtes gingen im Februar zu Protest 413.833 Wechsel im Werte von 118,2 Millionen Zł (im Februar v. Js. 453.300 Stck. im Werte von 112,1 Millionen Zł). Die Zahl der protestierten Wechsel hat sich also bedeutend vermindert (um 39.500), da man bei der Erteilung von Wechselkredit grössere Vorsicht walten liess. Andererseits ist jedoch der Wert der protestierten Wechsel gestiegen, was darauf hindeutet, dass die Protestwelle auch Unternehmen grössern Umfangs ergriffen hat.

Die Summe der bei der Bank Polski protestierten Wechsel betrug im März 12,5 Millionen Zł (im Februar 11,7), das Verhältnis der protestierten zu den bezahlten 4,58%.

Steuernwesen

Die Mitwirkung des Steuerzahlers an der Veranlagung. Das Finanzministerium hat im Rundschreiben Nr. D V 1045/2/30*) erläutert, dass der Steuerzahler, der sich des Rechtes zur Mitwirkung an der Einkommensteuerveranlagung nicht entäussert hat d. i. nicht in Versäumnis geriet, nach Art. 68 des Einkommensteuergesetzes das Recht besitzt, seine Erklärung im Berufungsverfahren zu berichtigen, also die Forderung zu erheben, dass ihm der Steuernachlass aus dem Titel des Familienunterhalts (nach Art. 27) gewährt werde; ausserdem steht ihm das Recht zu, den Beweis durch Vorlegung der Handelsbücher zu liefern und zu verlangen, dass die Veranlagung sich auf diesen Beweis stützt. Im ersteren Falle ist festzustellen, ob die Voraussetzungen für die Gewährung des Steuernachlasses gegeben sind; wenn dies der Fall ist, dann ist der Steuernachlass zu bewilligen; im zweiten Falle sind die Handelsbücher zu prüfen und der Veranlagung zugrunde zu legen, sofern ein triftiger Grund zu ihrer Disqualifizierung nicht vorliegt.

Die steuerliche Behandlung der Aktienemissionszuschüsse. Das Finanzministerium erläutert in einem Rundschreiben (D V 5377/2/29)*), dass Emissionszuschüsse, die zu den von Aktiengesellschaften emittierten Aktien über deren Nennwert hinaus erhoben werden, weder Einkünfte die aus Geschäftsabschlüssen des betreffenden Unternehmens entspringen, noch Einkünfte sind, die durch Realisierung von Vermögensobjekten des Unternehmens entstehen; sie unterliegen demnach als von aussen zufließende und mit der Organisation des Unternehmens eng verknüpfte Einkünfte nicht der Anrechnung zum Steuereinkommen in den Fällen, in denen sie von der Aktiengesellschaft dem Reservefonds überwiesen werden.

Falls die Aktiengesellschaft die Emissionszuschüsse nicht dem Reservefonds zuführt, sondern dem Gewinn zuschlägt, aus dem Tantiemen, Dividenden u. dergl. gezahlt werden, dann unterliegen die Zuschüsse als Bestandteil des Bilanzgewinnes in gleichem Masse wie die anderen Positionen dieses Gewinnes der Besteuerung.

*) Die in der vorliegenden Rubrik erwähnten Rundschreiben sind in Nr. 7 des Dz. Urz. Min. Skarbu enthalten.

Zollwesen

Verzeichnis der Zollämter. Der „Monitor Polski“ Nr. 81 Pos. 131 bringt ein Verzeichnis der polnischen Zollämter nebst Exposituren und Grenzübergangsstellen. Danach gehören von diesen Aemtern und Nebenstellen zum Zolldirektionsbezirk Warszawa 25, Poznań 81, Mysłowice 69 und Lwów 37. Die Gesamtzahl beträgt mithin 212.

Die Getreide- und Mehleinfuhrzölle. Laut „Monitor Polski“ (Nr. 80) gelten folgende Einfuhrzölle für Getreide und Mehl:

Tarifpost. 1 P. 1: Getreide in Körnern a) Roggen, Gerste, Hafer 17 Zl, b) Weizen 25 Zl.

Pos. 3 P. 1: Mehl: a) Roggenmehl 25 Zl, b) Weizenmehl 37 Zl, c) anderes nicht besonders genanntes Mehl 36 Zl.

Pos. 3 P. 2: Grütze: a) Gerstengrütze 32 Zl, b) andere Grützen 36 Zl, c) Herkulo, Champion usw. einschl. Verpackung 1. in Packungen von mehr als 2 kg — 36 Zl, II. in Packungen von 2 kg und weniger — 70 Zl.

Zollrückerstattung bei Ausfuhr von Textilwaren. Auf Grund einer im Dz. Ust. (Nr. 26 P. 164) veröffentlichten Verordnung werden bei der Ausfuhr einer Reihe von Textilwaren (meist Baumwollerzeugnissen) die Einfuhrzölle für die zur Herstellung dieser verwendeten Garne, Farbstoffe und Chemikalien in Höhe von 44—520 Zl (je 100 kg Textilwaren) zurückerstattet.

Die Einfuhrzölle für Zündhölzer und Feuerzeuge. Im Dz. Ust. (Nr. 26 Pos. 165) ist eine Verordnung erschienen, wonach die Zolltarifstelle 123 folgenden Wortlaut erhält:

Zündhölzer, Feuerzeuge und andere Geräte zum Feueranzünden ausser den besonders genannten sowie Steine für Feuerzeuge:

P. 1: Zündhölzer a) aus Holz normal 40 Zl, b) in Streifen, Scheiben (für Grubenlampen) 40 Zl, c) andere 60 Zl.

Anm. 1: Streichhölzer mit Genehmigung des Finanzministeriums zollfrei.

P. 2: Feuerzeuge, auch elektrische, ausser solchen, die zur Befestigung an Verkehrsmitteln aller Art bestimmt sind, ferner andere Geräte zum Feueranmachen, ausser den besonders genannten: a) ganz oder teilweise aus kostbaren Materialien hergestellt, ausser Edelmetallen, sowie alle vergoldeten und versilberten im Stückgewicht I. von 60 g und weniger je Stück — 15 Zl, II. über 60 g vom Gewicht 18.000 und überdies je Stück — 7,50 Zl.

Anm. 2: Für Feuerzeuge, worin Gold, Silber oder Platin den Hauptwert darstellen, wird der Zoll vom Gewicht gemäss Pos. 148 nebst 15 Zl je Stück gezahlt.

b) aus gewöhnlichen Metallen oder Materialien hergestellt, auch mit Verzierungen oder Zusätzen von gewöhnlichen Stoffen, im Stückgewicht I. von 60 g und weniger je Stück. 5 Zl, II. über 60 g 1800 Zl vom Gewicht nebst 4 Zl je Stück.

P. 3: Steine für Feuerzeuge 1500 Zl

Anm. 3: Die in P. 2b genannten Feuerzeuge sowie Steine für Feuerzeuge mit Genehmigung des Finanzministers zollfrei.

Ausfuhrerleichterungen für Danzig. Im Dz. Ust. (Nr. 29 Pos. 202) wurde ein Verzeichnis von Waren bekanntgegeben, die aus dem Danziger Gebiet in bestimmten Mengen zollfrei oder zu ermässigten Zöllen ausgeführt werden können. Danach ist zollfrei die Ausfuhr von Schweinen (40.000 Stck. jährlich), Federn, Borsten, Rosshaar, sonstiges Tierhaar, Kleie (6000 t für 7 Monate), Leinkuchen (5750 t für die gleiche Zeit), Gasteer, Schlacke, die Zink, Zinn oder Kupfer enthält, Kupferbruch, Phosphorkupfer, Bleibbruch, Lumpen, Gewebeabfälle, alte Seile und Stricke sowie Makulatur. Ermässigte Zölle gelten für Knochen, Häuteabfälle, Eisen und Alteisen (2 Zl), Aluminium, Phosphorbronze und andere Legierungen sowie Zinnabfälle.

Verkehrswesen

Der Hafenverkehr in Danzig. Im März erreichte der Warenumsatz in Danzig 590.709 t (im Februar 556.090); hiervon entfallen auf den Export 547.354, auf den Import 43.355 t. Die Kohlenausfuhr macht mit 398.852 t nahezu 73% des Exports aus; alsdann folgen Holz (103.998 t), Getreide (16.768), Naphthaprodukte (4276), Zucker (1111 t) und andere Waren (22.350 t).

Die Einfuhr erstreckte sich auf Erze (27.721), Kunstdünger (4744) und Stückgut (10.980).

Der Reiseverkehr war minimal (Eingang 125, Ausgang 194).

Die rumänischen Warentransporte nach Danzig. Nach der rumänischen Eisenbahnstatistik wurden im Jahre 1930 von Rumänien nach Danzig 36.812 t befördert gegenüber 12.000 und 14.000 t in den Jahren 1929 und 1928.

Im einzelnen wurden im Jahre 1930 befördert (in t): Oelkuchen 19.968, Getreide 9411, Holz und Holzwaren 3978, Lebensmittel 2422, andere Waren 1033.

In umgekehrter Richtung wurden versandt: Fische, namentlich Heringe 5218, Garn und Zwirn 1607, Metalle und

Metallwaren 412 u. a. m.; insgesamt 10.897 t (gegenüber 15.053 im Jahre 1929, d. s. 27,16% weniger).

Ein zweites Postamt in Królewska Huta. Am 8. d. Mts. wurde in Królewska Huta am Plac Mickiewicza 4 ein zweites Post- und Telegraphenamt eröffnet, dessen Tätigkeit sich jedoch vorläufig nur auf die Annahme von Postsachen und Telegrammen sowie die Vermittlung des Fernsprecherverkehrs erstreckt. Abfertigung von 8—12 und 15—18 Uhr. An Sonn- und Feiertagen geschlossen.

Postauftrag im Binnenverkehr. Eine im Dz. Ust. (Nr. 29 Pos. 200) erschienene Verordnung enthält eingehende Bestimmungen über die Einkassierung von Geldforderungen durch die Postämter und Agenturen mittels eines sog. Auftragsausweises oder einer Auftragskarte. Der Ausweis kann auf Beträge bis 2000 Zl lauten und bei Verwendung eines Aufgabebanketts der Postsparkasse auf Beträge bis 10.000 Zl. Bildet ein Wechsel, der bei Nichtzahlung zu protestieren ist, die Anlage zum Ausweise, so darf die Wechselsumme 2000 Zl nicht überschreiten. Ein Auftragsbrief kann 1—5 Guthaben-

urkunden, die von verschiedenen Schuldnern ausgestellt sind, enthalten. Jedem Scheine muss jedoch ein besonderer Ausweis beigelegt werden. Mittels einer Auftragskarte kann man das Inkasso von höchstens 1000 Zł beantragen.

Der Aufgeber eines Ausweises oder einer Karte kann den fälligen Betrag an sich selbst oder auf ein Konto der P. K. O., einer Bank oder einer sonstigen inländischen Anstalt, die Geld auf fremde Rechnung annimmt, überweisen lassen. Bei Ueberweisung auf ein Bankkonto ist die Klausel „Do wpisu na konto Nr. N. N. w“ zu vermerken. Bei Verwendung eines Blanketts der P. K. O. ist dieses an den Ausweis mittels Klammer zu befestigen. Am untern Rande oder auf der leeren Seite des Blanketts kann die Buchungsnummer angegeben werden. Versendet der Aufgeber in einem Auftragsbriefe mehr als eine Guthabenukunde, so muss er ein Verzeichnis derselben nach vorgeschriebenem Muster beilegen, Mitteilungen korrespondenzartigen Charakters sind unzulässig.

Die Briefumschläge privaten Ursprungs müssen auf der Vorderseite oben Vor- und Zuname nebst Adresse des Aufgebers, in der Mitte die Aufschrift „List zleceniowy“ und darunter die Adresse „Urząd pocztowy w“ tragen. Die Briefe sind als eingeschriebene aufzugeben. Ungenügend frankierte Briefe werden an den Aufgeber zurückgesandt. Die Einlieferung der Briefe an das Postamt darf nicht eher als 10 Tage und nicht später als 24 Stunden vor dem Fälligkeitstermin erfolgen.

Die Auftragskarten unterliegen der Stempelsteuer nach der für Rechnungen vorgeschriebenen Skala.

Die vorstehende Verordnung ist am 1. d. Mts. in Kraft getreten.

Laut Dz. Ust. Nr. 29 Pos. 201 gilt bei der Berechnung der Gebühren für Postaufträge durch die P. K. O. bis zur Höhe von 350 Gr als Grenze der Betrag von 2000 Zł. Demnach sind

von diesem Betrage an für jede weiteren 500 Zł oder einen Teil davon je 50 Gr. zu zahlen.

Wechselprotest durch die Post. Im Dz. Ust. (Nr. 29 Pos. 199) ist eine Verordnung über die Wechselprotestierung durch die Postämter und Postagenturen erschienen; die wichtigsten Bestimmungen darin sind folgende:

Die Postämter nehmen Proteste nur bei Nichtzahlung auf. Die Aufnahme unterbleibt in folgenden Fällen: a) bei Nichtbezahlung einer 2000 Zł übersteigenden Summe, b) bei Wechseln, die in anderen als den im Dz. Ust. Nr. 73 Pos. 724 bezeichneten Sprachen ausgestellt sind, c) wenn der Wechsel im Auslande oder in ausländischer Valuta ausgestellt ist, d) wenn er im Danziger Gebiet sogar in polnischer Währung ausgestellt wurde, e) wenn er mit einer Notadresse oder einem Notakzept versehen ist, f) wenn er unter Vorlegung mehrerer Exemplare davon oder des Originals und einer Kopie protestiert werden soll.

Weitere Vorschriften über den Postprotest sind in der gleichfalls in Nr. 29 erschienenen Verordnung über die Postaufträge enthalten (Pos. 200). Nach § 1 Ziffer 3 derselben kann der Aufgeber eines Auftragsbriefes oder einer Auftragskarte einen Postprotest nur dann verlangen, wenn sich am Zahlungsort ein Postamt befindet oder der Zahlungsort im Bereich des örtlichen Bestellbezirks des Postamtes liegt und der Wechsel nicht den in der vorigen Position (199) aufgeführten Beschränkungen unterliegt. Im ehemals preussischen Teilgebiet werden Anträge auf Protestierung von Wechseln bis zum Betrage von 200 Zł auch in den Fällen berücksichtigt, wo der Zahlungsort sich im Bestellbezirk des Landbriefträgers befindet.

Laut Dz. Ust. Nr. 29 Pos. 201 werden für die Anfertigung des Wechselprotestes 12,50 Zł erhoben, wenn die Wechselsumme mehr als 1000 bis 2.000 Zł beträgt.

Organisation der Ein- und Ausfuhr

Die Handelsbilanz Die polnische Handelsbilanz stellte sich im März im Vergleich zum März 1930 folgendermassen dar:

	Ausfuhr		Einfuhr	
	Menge in t	Wert in 1000 Zł	Menge in t	Wert in 1000 Zł
März 1930	1.312.646	221.106	306.514	194.963
März 1931	1.367.786	163.827	236.248	125.475

Wie ersichtlich, ist die Ausfuhr mengenmässig gestiegen (um 55.140 t), wertmässig dagegen zurückgegangen (um 57.279.000 Zł). Die Einfuhr hat sich um 70.266 t bzw. 69.488.000 Zł vermindert.

Im Vergleich zum Vormonat hat sich im März die Lebensmittelausfuhr um 12,1 Millionen und die von Metallen um 7,9 Millionen Zł vergrössert. Polens Aktivsaldo betrug im März v. Js. 26,1 Millionen Zł, im März l. Js. 38,3. Der Umsatz hat sich jedoch von 416 auf 289 Millionen Zł verringert, d. i. um 30,5%.

Kontingentabkommen für Kokslieferungen. Zwischen den oberschlesischen und Ostrauer Kokserzeugern sowie der Zentraleuropäischen Länderbank in Wien als Vertriebsstelle für Wiener Gaskoks ist eine vorläufige Verständigung über die Kokslieferungen nach Oesterreich und Ungarn zustande gekommen, wonach diese Lieferungen gegenseitig kontingentiert werden. Das Abkommen betrifft nur Heizkoks (nicht

Hochofen- und Giessereikoks) und gilt bis 30. September. Bis dahin hofft man einen mehrjährigen Vertrag zu erlangen.

Der Tabakimport über Gdynia. Im März wurden über Gdynia 1441 t Tabak nach Polen eingeführt und zwar hauptsächlich durch den Dampfer „Wisła“, der aus Triest 1200 t brachte. Die Fertigstellung des Tabakmagazins in Gdynia, die eine bedeutende Steigerung des Tabakimports über diesen Hafen herbeiführen wird, ist für Juli oder August d. Js. zu erwarten.

Der Aussenhandel mit Gemüse. Polens Aussenhandel mit Gemüse lässt sich einigermaßen durch folgende Ziffern kennzeichnen, die den Handel mit den beiden wichtigsten Gemüsearten (Kraut und Zwiebeln) im J. 1930 betreffen:

	Einfuhr		Ausfuhr	
	in t		in 1000 Zł	
Kraut	1.983	95	310	5
Zwiebeln	820	42	274	16

Im Verhältnis zum J. 1926 ist die Ausfuhr von Kraut bedeutend zurückgegangen (von 176 auf 95 t), während die Ausfuhr von Zwiebeln sich verdreifacht hat (von 13 auf 42 t). Was die Einfuhr betrifft, so ist die von Zwiebeln ausserordentlich stark gesunken (von 12.273 t auf 820 t); Kraut hat sich dagegen behauptet (1.745 : 1.983 t).

Die Handelsbilanz hat sich mithin in bezug auf Zwiebeln gebessert, (Saldo 1926: 3.367.000 Zł, 1930: 258.000 Zł) im Krauthandel dagegen verschlechtert (Saldo 181.000 bzw. 305.000 Zł).

Die niedrigen Ausfuhrziffern für Kraut und Zwiebeln (1930: 21.000 Zł bei einer Einfuhr im Werte von 584.000 Zł) erklären sich einerseits dadurch, dass der Gemüsebau in Polen schwach entwickelt ist (auf die Produktion von Gemüse und Obst entfallen in Polen 3% der gesamten Pflanzenproduktion, in Deutschland 10%, in den Vereinigten Staaten 16%), andererseits daraus, dass der Absatz hauptsächlich in der näheren Umgebung der Anbauzentren stattfindet; dadurch entsteht in diesen Gebieten Ueberangebot, während in anderen (namentlich in Oberschlesien) Mangel in dem Grade herrscht, dass Einfuhr unvermeidlich ist.

Die Entwicklung des Gemüsebaus in Polen ist somit im wesentlichen durch den Stand der Absatzorganisation bedingt.

Der polnisch-ungarische Handelsverkehr. Polen stand in Ungarns Import im J. 1930 mit 30,2 Millionen Pengö (3,64%) an achter Stelle. Im J. 1929 betrug die Einfuhr aus Polen 50,9 Millionen Pengö (4,79% des ungarischen Imports). In Ungarns Export nahm Polen in 1930 mit 11,25 Millionen Pengö

(1,2%) die elfte Stelle ein. Im J. 1929 betrug die Ausfuhr nach Polen 17,4 (1,7%) Millionen Pengö.

Polens Aktivsaldo bezifferte sich in 1929 auf 33,5 Millionen Pengö, in 1930 nur 18,9 Millionen. Der Gesamtumsatz ist von 68,4 auf 41,5 Millionen zurückgegangen.

Die Ausfuhr nach Irland. Im J. 1930 betrug die Ausfuhr aus dem polnischen Zollgebiet nach Irland 50.456 £ (in 1929: 38.576 £). Die Hauptartikel bildeten Holz und Holzwaren (im Werte von 22.237 £) und Hopfen (20.931 £); dann folgen Paraffin (mit 5.527 £), Zucker, Textilien, Schuhwerk (meist aus Gummi), Eisen und Emailgefäße, Fayence u. a. m.

Bei den obigen Ziffern handelt es sich um die direkte Einfuhr aus Polen; Bacons und Butter, die aus Polen nach London und von dort nach Irland unter Vermittlung englischer Händler eingeführt werden, sind also nicht mitbegriffen. Der Wert der auf diese Weise nach Irland beförderten Bacons kann für das J. 1930 auf nahezu 100.000 £ geschätzt werden.

Polens Aktivsaldo betrug im unmittelbaren Verkehr mit Irland im vorigen Jahre 46.615 £.

Bemerkenswert ist noch, dass Vorbereitungen zur Errichtung einer direkten Verbindung zwischen Gdynia und Dublin im Gange sind.

Wirtschaftliche Gesetzgebung

Das neue Spielkartengesetz. Nach einem im Dz. Ust. (Nr. 27 Pos. 171) veröffentlichten Gesetz müssen Spielkarten, gleichviel welcher Herkunft, versteuert werden. Steuerfrei sind lediglich Spielkarten, die nach dem Auslande oder nach Danzig ausgeführt werden. Die Ausführungsbestimmungen wird der Finanzminister regeln. Die Steuer beträgt für ein Kartenspiel bis 36 Karten 1,30 Zł, mit mehr Blättern 2 Zł. Bestehen die Karten nicht aus Karton, sondern aus haltbarem Material (Leinwand, Seide, Zelluloid- oder Aluminiummasse, Zellon u. dergl.), so werden von einem Spiel 10 Zł erhoben.

Bei der Einfuhr ist die Gebühr zugleich mit dem Zoll zu entrichten.

Als Beweis für die Bezahlung der Gebühr gelten der amtliche Stempel und die Banderole.

Die Erzeugung und der Verkauf von Spielkarten bedürfen der Genehmigung der Finanzbehörde.

Der Ankauf und die Benutzung von nicht banderolierten, ungestempelten und gebrauchten Karten sind verboten.

Die Organe der Finanzbehörden haben das Recht, in öffentlichen Lokalen wie auch Vereinsräumen nachzuforschen, ob gestempelte Karten zum Spielen benutzt werden.

Die Vorschriften des Gesetzes vom 6 Juni 1924 (Dz. Ust. Nr. 56 Pos. 561) bleiben in Kraft mit der Massgabe, dass die spezielle Gebühr zugunsten des Polnischen Roten Kreuzes bei aus Karton gefertigten Karten 0,40 Zł für 36 Blätter, 0,60 Zł für mehr als 36 und bei Karten aus anderm Material 5 Zł beträgt.

Das vorliegende Gesetz ist am 28 März d. Js. in Kraft getreten.

Die Taxe der Eichämter. Dz. Ust. (Nr. 29 Pos. 198) gibt bekannt, dass die Verordnung vom 3. August 1928 über die Gebühren für die Einrichtungen der Eichämter (Dz. Ust. Nr. 76 Pos. 677) in einer Reihe von Punkten abgeändert wurde.

Soziale Gesetzgebung

Novellisierung des Pensionsgesetzes für die Staatsbeamten. Im Dz. Ust. (Nr. 27. Pos. 170) wurde ein Gesetz bekanntgegeben, durch das eine Reihe von Bestimmungen des Gesetzes vom 11. Dezember 1923 über die Ruhegehaltsversorgung der staatlichen Beamten und Angestellten und der Mitglieder des stehenden Heeres abgeändert oder ergänzt wird. Die wichtigsten Bestimmungen dieser Novelle sind folgende:

Als Beitrag zum Pensionsfonds werden von den Gehältern monatlich 5% in Abzug gebracht. Die Pflicht zu dieser Beitragsleistung erlischt nach Ablauf von 35 Dienstjahren.

Das Recht zum Ruhegehaltsbezug wird nach ununterbrochenem 10 jährigen Dienst erworben; in Ausnahmefällen (unverschuldete Krankheit, Invalidität usw.) ist der Beamte oder Angestellte nach 5 jährigem Dienst oder (bei Unfällen u. dergl.) sofort pensionsberechtigt.

Innerhalb eines Jahres nach der Versetzung in den Ruhestand werden die Kosten des Umzuges nach einem anderen im Inlande oder im Danziger Gebiet gelegenen Wohnsitz erstattet.

Vor der Versetzung in den Ruhestand wird der Pensionsberechtigte, sofern die in Art. 28 Buchst. a bezeichneten Gründe vorliegen, einer ärztlichen Untersuchung unterzogen.

Nach dem Ableben des Pensionsberechtigten geht das Pensionsrecht unter den in Art. 9 P. 1 und 2 bezeichneten Bedingungen auf die Witwe bzw. die Waisen über. Eine Vollwaise erhält den vierten Teil der Pension der Mutter.

Art. 2 der Novelle regelt die Pensionsbezüge, die vor dem Inkrafttreten der Novelle höher waren als darin vorgesehen. Das neue Gesetz ist am 1. d. Mts. in Kraft getreten.

Gerichtsentscheidungen

Die Bereitstellung der Ware zur Zollabfertigung. Als am 15. März 1928 die Verordnung über die Umrechnung der Zollsätze in Kraft trat, wandten die Zollbehörden in Hunderten von Fällen auf die am Tage vorher zur Zollabfertigung angemeldeten Waren die erhöhten Sätze an, indem sie die Auffassung vertraten, dass die Anmeldung zur Zollabfertigung notwendig das Abladen der Ware aus dem Eisenbahnwagen zur Voraussetzung habe. Diese Bedingung ist nämlich am 14. März infolge der Anstauung der Ladungen auf den Grenzstationen nicht erfüllt worden. Das Finanzministerium billigte den Standpunkt der Zollämter, dass die Anmeldung ohne vorherige Ausladung der Ware ungültig sei.

Einige der geschädigten Firmen wandten sich hierauf an das Oberverwaltungsgericht, das (durch Urteile vom 17. Februar d. Js. Nr. 4989/29, 1395/29 usw.) die Entscheidungen der Finanzbehörde mit nachstehender Begründung aufhob:

Art. 12 der Verordnung des Finanzministers vom 13. Dezember 1920 über das Zollverfahren, auf den die Zollbehörden sich berufen, erwähnt überhaupt nichts von einem Abladen der Ware. Es ist darin lediglich von einem Anliefern oder Heranschaffen der Ware (dostawienie towaru) die Rede, was die Zollbehörden irrigerweise für gleichbedeutend mit Ausladen ansehen. Der Begriff der Herbeischaffung kann offenbar nur die Bedeutung haben, dass Bedingungen geschaffen werden, die dem Zollamt alsbald nach dem Eintreffen der Sendungen die Abfertigung ermöglichen. Diese Bedingungen sind in dem Augenblick gegeben, wo die Ladung im Eisenbahnwagen den Organen des Zollamtes zur Verfügung gestellt wird. Die Ausführung der weiteren mit der Abfertigung verbundenen Funktionen ist dann Sache des Zollamtes, nicht aber der Eisenbahnverwaltung oder der Inhaber der Warentransporte. Diese Auffassung wird durch die Bestimmung des Art. 12 bekräftigt, wonach die Anmeldung binnen einer bestimmten Frist nach dem Eintreffen der Ladung zu erfolgen hat. Es ist somit nicht angängig, vom Transportführer gleichzeitig die Einhaltung der Frist und die Erfüllung einer Bedingung zu verlangen, die unter Umständen zur Ueberschreitung der Frist führen muss.

Die Berufung der Zollbehörde auf das Abfertigungsreglement ist nicht stichhaltig, da darin nicht ausdrücklich vermerkt ist, dass die Anmeldung einer nicht abgeladenen Ware unvor-

schriftsmässig sei. Aber selbst wenn eine solche Vorschrift bestände, könnte sie gesetzlich nicht anerkannt werden, weil sie im Widerspruch mit der gesetzlichen Charakter tragenden Verordnung stehen würde.

Verkauf von Rohstoffen an staatliche Industriebetriebe. Das Oberverwaltungsgericht befasste sich mit einer Klage, die die A. G. Chemische Fabriken und Glashütte „Kijewski, Scholtze i Ska“ in Warszawa gegen das Finanzministerium angestrengt hatte. In der Urteilsbegründung wird folgendes ausgeführt:

Im Sinne des Art. 7 des Gewerbesteuergesetzes vom 15. Juli 1925 beträgt die Gewerbesteuer vom Umsatz grundsätzlich 2% mit den dort unter den Punkten a) bis c) genannten Ausnahmen. Punkt a), auf den sich die klagende Firma mit Bezug auf einen Teil des Umsatzes beruft, besagt, dass der 1 prozentige Satz Anwendung findet, wofern es sich um Umsätze aus dem Verkauf im eigenen Betriebe gewonnener Rohstoffe oder erzeugter Waren handelt und diese Artikel von einem Unternehmen erworben werden, das sie weiterverarbeitet oder im eigenen Betriebe verbraucht, mit mit anderen Worten: Die Artikel müssen in veränderter Form zum Wiederverkauf bestimmt sein; folglich kommt ihre Verwendung in dem Betriebe des Abnehmers unter dem Gesichtspunkte der Steuervergünstigung nur insoweit in Frage, als sie mit der Produktion unmittelbar zusammenhängt. Im konkreten Falle verlangt die klägerische Firma Einräumung des ermässigten Steuersatzes für ihren Umsatz aus dem Verkauf von Schwefelsäure an eine Pulverfabrik, die diesen Artikel zur Herstellung von Pulver verwendet. Aus den Akten geht jedoch hervor, dass die Pulverfabrik in der für die Steuerveranlagung massgebenden Zeit kein selbständiges Unternehmen mit der Eigenschaft einer juristischen Person war; ihr Besitzer war nämlich der Staat, der das in ihr hergestellte Pulver für Heereszwecke verwendete; es lag hier also nicht Wiederverkauf, sondern Eigenverbrauch vor. Das Oberverwaltungsgericht konnte demnach in der ablehnenden Haltung der Steuerbehörde keinen Verstoss gegen die gesetzlichen Bestimmungen erblicken. (Urteil des Oberverwaltungsgerichts Nr. 3540/28.)

Wirtschaftliche Rundschau

Inland

Die oberschlesische Kohlenindustrie. Im März betrug die Kohlenförderung im schlesischen Revier 2.222.000 t, was gegenüber der Produktion im Februar eine Steigerung (von 9%) bedeutet; im Vergleich zum Januar blieb die Förderung jedoch um 317.000 t. (12,5%) zurück, im Vergleich zum Dezember v. Js. um 259.000 (10,4%); gegenüber März v. Js. (2.172.881 t) war sie dagegen um 49.000 t (2,2%) grösser.

Die Mehrförderung gegenüber dem Vormonat (186.000) kam dem Absatz nur zu einem Drittel zugute, zwei Drittel wurden nämlich auf die Halden gestürzt, die sich von 1.088.000 am 1. März auf 1.215.000 t am 1. April erhöhten, d. i. im Laufe eines Monats um 127.000 t.

Das Produktionstempo ist seit einer Reihe von Monaten rückläufig; im Tagesdurchschnitt wurden nämlich gefördert:

im Dezember v. Js. 107.867 t, im Januar d. Js. 101.548, Februar 88.550, März 85.490; der Rückgang des Fördertempos beträgt mithin im März 3,5%.

Der Kohlenabsatz bezifferte sich im März auf 1.891.000 t, d. s. 145.000 t (8,3%) mehr als im Vormonat. Der Tagesdurchschnitt (bei 26 Arbeitstagen gegenüber 23 im Februar) ergibt jedoch eine Verminderung (von 76.000 auf 72.000 t).

Auf den Inlandsabsatz entfielen 1.051.000 t (55,6% des Gesamtabsatzes), auf den Export 840.000 (44,4). Im März v. Js. war der Inlandsabsatz um 706.000 t höher, der Export um 128.000 t geringer (das Verhältnis der beiden Teile betrug mithin 71,2: 28,8).

Der Anteil der Konventionenmärkte am Gesamtexport ist im Berichtsmonat im Vergleich zum Vormonat von 27 auf

22% zurückgegangen (von 206.000 auf 190.000 t). Die Ausfuhr nach den Freiländmärkten betrug 649.000 t gegenüber 544.000 im Februar (77,2% des Gesamtexports gegenüber 72,8%).

Unter diesen Verhältnissen hat die finanzielle Lage der oberschlesischen Kohlenindustrie im Vergleich zum März v. Js. eine wesentliche Verschlechterung erfahren.

Kattowitzer Aktiengesellschaft. Der Bericht der Kattowitzer A.-G. für Bergbau- und Hüttenbetrieb ergibt folgendes Bild: in (Millionen Zł):

Ueberschuss 9,57 (im Vorjahre 14), Abschreibungen 8,8 (6,6), vorgetragener Reingewinn 0,75 (7).

Aktivposten: Werksanlagen 117,9 (109,5), Vorräte und Fabrikate 19 (26), Debitoren 36,9 (29), Bankguthaben, Wechsel und Schecks 8,4 (3,6).

Passivseite: langfristige Kredite 44,2 (39,3), Bankschulden 23,6 (17,6), sonstige Gläubiger 18,2 (16,5), Amortisationsfonds 15,3 (6,5).

Erzeugung in 1930: Roheisen 101.232 t (109.210), Rohstahl 338.880 (330.018), Kohlenförderung 2,28 (2,78 Millionen), Kokserzeugung 231.290 (425.880).

Der Umsatz betrug 200 Millionen Zł gegenüber 239 im Vorjahre.

An Investitionen sind zu erwähnen die Fertigstellung des neuen Weissblechwalzwerkes und der Adjustagehalle des grossen Rohrwerks der Bismarckhütte sowie der Ausbau der neuen Wäsche und Separation auf Myslowitz-Grube.

Ueber das neue Geschäftsjahr teilt die Verwaltung mit, dass die Beschäftigung der Eisenhütten in erster Linie durch Exportaufträge gesichert sei.

Laurahütte. Die Bilanz der Laurahütte für das Jahr 1930 enthält folgende Posten (in Millionen Zł):

Aktiva: Anlagekonto 130 (im Vorjahre 116), Vorräte und Fabrikate 25 (35), Schuldner 31 (31), Bankguthaben, Wechsel und Schecks 6,3 (2).

Passiva: langfristige Kredite 48 (47), Bankschulden 5,6 (10,1) sonstige Gläubiger 22 (17), Amortisationsfonds 40 (32).

Abschreibungen auf Anlagekonto 14 (8,5), Sonderrückstellungen 3 (4), vorgetragener Ueberschuss 0,6 (1,4).

Erzeugung: Roheisen 80.130 t (156.900), Rohstahl 318.667 (322.495), Steinkohlenförderung 2.694.338 (3.067.369).

Der Umsatz an Fremde belief sich auf 181 (198) Millionen Złoty.

Die Krise in der keramischen Industrie. Die Stockung der Bautätigkeit im vergangenen Jahre hat die Krise in der keramischen Industrie bedeutend verschärft. Etwa 700 Unternehmen mussten ihren Betrieb einstellen. Für das laufende Jahr sind weitere Stilllegungen zu erwarten.

Polen besitzt rund 1000 Ziegeleien mit Hoffmannsöfen und etwa ebensoviel mit gewöhnlichen Feldöfen. Von diesen 2000 Betrieben waren in den beiden letzten Jahren 600 untätig. Die Ziegelproduktion ist, wenn man ähnliche keramische Erzeugnisse gewichtsmässig in Ziegel umrechnet, von 1.800 Millionen Stück in 1929 auf 1 Milliarde in 1930 zurückgegangen. Die Kapazität der Betriebe wurde in 1929 zu 60%, in 1930 dagegen nur zu 30% ausgenutzt; für das laufende Jahr steht ein weiterer Rückgang bis 15% zu gewärtigen.

Die Ziegelpreise fielen im J. 1930 Vergleich zum Vorjahre um 30%. Im Warschauer Gebiet kosteten im vergangenen Jahre 1000 Ziegel loco Ziegelei 65—70 Zł, im Posener, schlesischen und Krakauer Gebiet 55—60 Zł, in den Bezirken Kalisch und Tschenstochau 45—50 Zł. Die Preise für Dachziegel gingen um 25% und die für Drainageröhren um 20—35% zurück.

Die Lage in der Papierindustrie. Die polnische Papierindustrie wird seit Oktober v. Js. von der Wirtschaftskrise in stärkerem Grade in Mitleidenschaft gezogen. Die Umsätze der einzelnen Fabriken sind im Vergleich zum Jahre 1929 um 30—50% zurückgegangen. Im Dezember v. Js. waren von den im Besitz Polens befindlichen 54 Papiermaschinen 11 ausser Betrieb. Einige sind zur Einlegung von Feierschichten übergegangen. Die Zahlungsfähigkeit der Kundschaft lässt nach; Konkurse und Gerichtsaufsichten mehren sich. Die Preise sind bei manchen Papiersorten bis um 40% gesunken.

Das Auslandsgeschäft hat ebenfalls eine Einbusse erlitten. Im J. 1930 wurden zwar 139 t mehr als im Vorjahre ausgeführt, der Wert der Ausfuhr ist dagegen von 4.024.000 Zł (in 1929) auf 3.424.000 zurückgegangen. Aufhebung einer Reihe von Eisenbahntarifvergünstigungen für Rohstoffe und Hilfsmittel hat übrigens der polnischen Papierindustrie den Wettbewerb auf den Auslandsmärkten erschwert.

Die Lage der Seifenindustrie. Die Produktion der Seifenindustrie behauptete sich im vergangenen Jahre mit 55.000 t ungefähr auf dem Niveau des Vorjahres. Das Produktionsverhältnis der grossen Fabriken zu den kleineren verschob sich zugunsten der letzteren, indem diese durch Einräumung vorteilhafter Lieferungsbedingungen ihren Absatz und damit die Produktion zu steigern vermochten.

Die Karbidproduktion. Im J. 1930 wurden in Polen rund 20.000 t Karbid erzeugt, d. i. ungefähr ebensoviel wie im Vorjahre. Die Karbidausfuhr betrug 6.812 t im Werte von 2,4 Millionen Zł (1929: 6.652 t bzw. 2,5 Millionen Zł).

Die wirtschaftliche Lage in Gdynia. In der Zeit vom 1. I. 1930 bis 1. IV. 1931 ist die Zahl der Industrie- und Handelsbetriebe in Gdynia bedeutend gestiegen, wie aus folgender Zusammenstellung ersichtlich:

	Industriebetriebe	Handelsbetriebe	Gesamtzahl
1. Januar 1930	116	237	353
1. März 1931	209	717	926

Die industriellen Betriebe sind meist geringen Umfangs. Das Gleiche gilt von den Handelsbetrieben, von denen nur 5 der ersten Steuercategorie und 176 der zweiten angehören.

Die Kredite, die im vorigen Jahre einer Reihe von Gdinger Firmen erteilt wurden, beliefen sich auf 3,5 Millionen Zł, wovon 1 Million die Landeswirtschaftsbank und etwa den gleichen Betrag Genossenschaftskassen beisteuerten.

Die Wirtschaftslage in Gdynia wird durch die Tatsache beleuchtet, dass die Steuerrückstände sich im Jahre 1930 auf 2 Millionen Zł erhöht haben, die grösstenteils gestrichen oder gestundet werden müssen.

Polens Schweinebestand. Das Statistische Hauptamt hat die Ergebnisse der am 30. Juni 1930*) durchgeführten Viehzählung bekanntgegeben, die sich auf die Angaben der Tierhalter stützen. Danach wurden an Borstenvieh insgesamt 6.018.098 Stck gezählt. Was die einzelnen Wojewodschaften betrifft, so entfällt die grösste Menge auf die Wojewodschaft Poznań (857.030 Stck), dann folgen die Wojewodschaften Lublin (631.851), Pomorze (441.449), Wołyń (423.736), Warszawa (418.494), Lwów 401.890; auf Schlesien entfällt die kleinste Menge (100.972).

Die Gliederung des Bestandes nach dem Alter der Tiere ergibt folgende Ziffern:

Schweine unter 6 Monaten 3.143.920, von 6—10 Monaten 1.370.784, ältere 1.503.394.

*) Der alljährlichen Viehzählung wird gemäss der Verordnung des Ministerrats vom 2. März 1928 (Dz. Ust. Nr. 29 Pos. 276) der Stand vom 30 Juni zugrundegelegt.

Ausland

Die Agrarkonferenz in Paris. Die als Auftakt zur Weltgetreidekonferenz gedachte Agrarkonferenz in Paris, an der Vertreter von 24 Getreide aus- und einführenden Ländern teilnahmen, stellte fest, dass die Regelung des Absatzes von Roggen und Hafer unter den gegenwärtigen Verhältnissen nicht möglich sei; dagegen liessen sich gewisse Richtlinien für den Absatz von Weizen, Gerste und Mais aufstellen. In einer Entschliessung wurde die Notwendigkeit betont, dass die Getreide einführenden Länder Europas einen Teil ihrer Bestellungen den europäischen Getreideüberschussländern zuführen. Ueberdies verpflichteten sich die Konferenzteilnehmer, so bald wie möglich eine Verständigung zwischen den interessierten Staaten über die Getreideabsatzfragen anzubahnen

und das Ergebnis dieser Bemühungen dem Komitee der Europäischen Union beim Völkerbund mitzuteilen.

Rumänien

Rumäniens Kohlenimport. Nach den Angaben des rumänischen Finanzministers betrug Rumäniens Einfuhr von Steinkohle und Koks im J. 1930: 165.725 t (1929: 234.057) im Werte von rund 173,3 Millionen Lei (237,1); aus Polen wurden 91.224 (150.224) eingeführt. Die Anthraziteinfuhr ging von 1.904 t im Werte von 2,9 Millionen Lei (im 1929) auf 1.010 t bzw. 1,1 Millionen Lei zurück; der Anteil Polens hieran hat sich jedoch verdreifacht, nämlich von 15 auf 45 t.

Ausstellungen und Messen

Die Internationale Messe in Poznań. Auf der Internationalen Messe in Poznań, die in der nächsten Woche (26 April bis 3. Mai stattfindet, werden in erster Linie folgende Industriezweige vertreten sein:

Schwerindustrie, Mühlenmaschinen neuester Typen, Kraftwagen aller Art, Zement, Möbel, Textilien, Musikinstrumente (namentlich Klaviere und Flügel), Goldschmiedeerzeugnisse (zum ersten Mal in Poznań) Glaswaren usw.

Während der Messe wird eine Reihe wirtschaftlicher Kongresse veranstaltet, so z. B. eine Tagung der Industrie- und Handelskammern Polens, ein polnisch-jugoslawischer Kongress, eine Tagung des Verbandes der Kaufmännischen Vereine Polens, ein Kongress der Goldschmiede, Uhrmacher und Juweliere u. a. m. Ausserdem wird Poznań das Ziel zahlreicher Ausflüge sein: aus Angora, Konstantinopel, Athen, Saloniki, Belgrad, Budapest, Zagreb usw.

Ein Reklamepavillon, der von der Posener Kunstgewerbeschule eingerichtet wurde, zeigt, wie man nach den neuesten Grundsätzen der Reklamepsychotechnik Kundschaft gewinnt, (jak zdobyć klienta).

Die Maschinenbauschule in Poznań (Łakowa 11) veranstaltet während der Dauer der Messe unter Mitwirkung des Portlandzement-Verbandes täglich Vorträge für Maschinenbaumeister und -ingenieure.

Der von der Ausstellungsleitung herausgegebene Katalog enthält ein alphabetisches Verzeichnis der Aussteller, einen Warenindex in polnischer, englischer, französischer und deutscher Sprache sowie ein alphabetisches Branchenverzeichnis in denselben Sprachen, ausserdem einen reichen Anzeigenteil. Der Katalog ist auch auf der Grenzstation in Zbąszyń erhältlich.

Der II. Kattowitzer Frühjahrsmarkt. Man kann zur Bezeichnung für die vom 22. Mai bis 8. Juni d. Js. stattfindende

Marktveranstaltung der Schlesischen Gesellschaft für Ausstellungen und Wirtschaftspropaganda mit gutem Recht den Ausdruck Frühjahrsmesse wählen, wenn man sich entschliesst, als Massstab nicht so sehr das, was geboten werden kann, als vielmehr die Bedeutung eines Symbols für die künftige Entwicklung anzunehmen. Jedenfalls zeigt der Erfolg des im vorigen Jahre veranstalteten Marktes, dass Vorbedingungen für eine günstige Entwicklung vorhanden sind. An der vorjährigen Unternehmung beteiligten sich 160 inländische Firmen, d. s. 97% der Gesamtzahl der Teilnehmer. Diese Umsätze können, wenn man die im Anschluss an den Markt erzielten einbezieht, auf etliche Hunderttausend Zloty geschätzt werden. Die Zahl der Besucher betrug ungefähr 80.000, die der beschäftigten Personen rund 1.500.

Der Erfolg dieser bereits im Zeichen der Wirtschaftskrise stehenden Veranstaltung liess eine Unterbrechung des Entwicklungsganges untunlich erscheinen, und so entschloss sich die Ausstellungsgesellschaft ungeachtet der überaus schwierigen Zeitläufe, eine Wiederholung zu wagen. Die zahlreich einlaufenden Anmeldungen rechtfertigen diesen Standpunkt. Besonders umfangreich und mit erlesenen Exponaten wird die Möbelindustrie vertreten sein. Desgleichen steht das Volkskunstgewerbe nicht an, ein reges Interesse für die Ausstellung zu bekunden. In nicht minderem Grade gilt dies von der Textilindustrie, die wirkungsvolle Muster von Teppichen, Geweben, Gardinen usw. vor Augen führen wird. Weiterhin werden zur Darstellung gelangen: Bauartikel, Fayencewaren, Musikinstrumente, elektrische Artikel und Radiogerät, Geldschränke, Sportartikel u. a. mehr. Schliesslich ist eine eindrucksvolle Lichtreklame in Aussicht gestellt.

Anmeldungen werden von der Schlesischen Gesellschaft für Ausstellungen und Wirtschaftspropaganda in Katowice, ul. Stawowa 14, Fernruf 18-68 und 71, noch entgegengenommen.

Märkte u. Preise

Zur Frage der Ermässigung der Schrottpreise. Im „Hutnik“, dem Organ des Verbandes der Polnischen Eisenhütten, wird darauf hingewiesen, dass eine Ermässigung der Preise für inländisches Alteisen notwendig ist, um die Konkurrenzfähigkeit der polnischen Eisenhüttenindustrie auf den Aus-

landsmärkten zu erhöhen. Die Schrotteinkaufsstelle der Polnischen Eisenhütten hat im März den Preis für 1 t Kernschrott franco Verladestation von 90 auf 82,50 Zł herabgesetzt. In diesem Zusammenhange wird der Wunsch laut, dass die Eisenbahnverwaltung, die Alteisen zum Preise von 126 Zł ab-

gibt, während Auslandsschrott franco Hütte schon zum Preise von 109 Zł erhältlich ist, einen Schritt in der gleichen Richtung tun möchte.

Ob eine wesentliche Preissenkung seitens der Eisenbahnverwaltung zu erwarten ist, dürfte jedoch fraglich sein, da es sich hier um besten Kernschrott handelt und diese Verwaltung zugleich einer der bedeutendsten Abnehmer polnischer Eisenerzeugnisse ist.

Die Getreidepreise. In der ersten Aprilhälfte sind die Getreidepreise in die Höhe geschmellt, wie folgende Zusammenstellung der Notierungen der Warschauer Getreidebörse (für 100 kg) zeigt:

	Roggen	Weizen	Einheitshafer	Braugerste
2. April	24—24,75	29—30	26,5—28	26—27
17. April	27—27,50	34—35	27,50—29	27—28

Das Angebot ist in der Regel schwach und die Tendenz fest.

Da die Inlandspreise für Roggen etwa 30% über den erzielbaren Exportpreisen liegen, wurde der Roggenexport völlig eingestellt. Die Deutsch-Polnische Roggenkommission hat demzufolge keine Umsätze zu verzeichnen.

Ermässigung der Zementpreise. Die Warschauer Zementfabriken haben bei Lieferungen von 200 Kilo-Fässern den Inlandspreis auf 24,50 Zł (um 7%), von 180 Kilo-Fässern auf 22,95 Zł (um 9%) und von 50 Kilo-Säcken auf 5,57 Zł (um 12%) herabgesetzt. Der Kassaskonto wurde um weitere 3% erhöht. Den Grossabnehmern wird ein Sonderrabatt von je 3 Zł je t bei Abnahme einer jährlichen Mindestmenge gewährt.

Fachliteratur

Majątek Państwa Polskiego.

Inż Stanisław Kruszewski, Warszawa 1931.

Das unter dem obigen Titel im Verlage des Finanzministeriums erschienene Werk gibt auf 410 Seiten eine Uebersicht über das Vermögen des Polnischen Staates nach dem Stande vom 1. Januar 1927. Da seit jener Zeit im Vermögen der Republik keine wesentlichen Veränderungen eingetreten sind und auch so bald nicht eintreten werden, besitzt das Werk für eine Reihe von Jahren aktuelle Bedeutung.

Der Verfasser begnügt sich nicht mit der Wiedergabe von Zahlen, sondern berücksichtigt zugleich die geographische

Lage, die Geschichte und die charakteristischen Merkmale der einzelnen Vermögensobjekte.

Anschauungsmaterial bieten zahlreiche Abbildungen und etliche Karten, darunter eine mehrfarbige, die Vermögensobjekte im ganzen Staatsgebiet veranschaulichende Karte im Massstab 1:1.250.000.

Die Orientierung erleichtert eine Zusammenstellung der einzelnen Posten in polnischer, französischer und englischer Sprache.

Der Nettowert des Staatseigentums wird in Höhe von rund 12,6 Milliarden Zł angegeben, (die Summe der Staatsschulden in Höhe von nahezu 3,8 Milliarden Zł).

ZAKŁADY ELEKTRO

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
w Łaziskach Górnych

Składające się z elektrowni o mocy 110.000 KW i z fabryki elektrotermicznej o mocy 12000 KW, wytwarzają: prąd elektryczny, karbid wszelkiej ziarnistości, żelazo-krzem o zawartości Si 20%, 45%, 75% i 90%, wapno dla celów chemicznych i budowlanych oraz smołę pierwotną.

L. GOTTFREICH

Skład i hurtownia
owoców krajowych i południowych

Katowice, ul. Wawelska 3, Telefon 1596

Antoni Niestrój

Warszaty Konstrukcji Żelaznej

Tychy, ulica Książęca 16. Telefon Nr. 13

Rezerwoary na wodę, rury wentylacyjne dla kopalń.

Wężownice dla chłodziw amonjakowych
urządzenia wodociągowe, kompletne automatyczne
urządzenia pompowe wraz z kółkami ciśnien,
okna żelazne oraz wszelkie roboty budowlane
i konstrukcyjne po cenach konkurencyjnych